

**NOVO
MESTO**

PIŠE PRIHODNOST.

Glasilo Mestne občine Novo mesto,
številka 1, marec 2024

**Imate ideje za Novo mesto?
Vse o participativnem proračunu**

Nova stanovanja na Glavnem trgu

**Intervju: Luka Blažič, direktor Knjižnice
Mirana Jarca Novo mesto**

KAZALO

0 naslovnici

Prve cvetlice v novomeškem gozdu Portoval napovedujejo prebujanje narave in pomlad.

3	Uvodnik	22	Bazen Novo mesto z dvigalom za invalide
4	Županova kolumna	23	Igra, znanje, glasba, ples so naš izziv, srečni otroci so naš cilj!
5	Intervju: Luka Blažič, direktor Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto	25	Intervju: Natalija Globevnik, ravnateljica OŠ Bršljin Novo mesto
8	Nagrade in priznanja Mestne občine Novo mesto za leto 2023	26	Nova drevesa v KS Bršljin
11	Na Glavnem trgu zaživela prenovljena Fichtenuova hiša	27	Zdrav človek ne bo nikoli razumel bolnega
12	Imate ideje za Novo mesto?	28	Za lepši in varnejši (digitalni) svet
13	Pogovor o participativnem proračunu	30	Kronika občinskega sveta, november 2023–februar 2024
14	Letos do nove komunalne infrastrukture več kot 300 občanov	32	Sledimo svojemu poslanstvu
15	Prispevki svetniških skupin	33	PoMP – podjetnost za mlade po duši in po letih
18	Novomeški kolaž	34	LAS DBK z novo strategijo in sredstvi za podeželje
20	Že 38. prireditev Športnik leta v Novem mestu	35	Križanka

UŽIJ ŽIVLJENJE, UŽIVAJ VSAKDAN

Ljudje smo si različni. V svojem grobem bistvu pa imamo takšne, ki imajo radi spremembe in jih pozdravljajo, in takšne, ki se najbolje znajdejo v rutini, ki jo zlahka napovejo. Tako jih vse novo in drugačno iztiri. Na našo srečo pa narave ne moremo spreminjati in igra po svojih pravilih. Vsaka pomlad naznanja nekaj novega, drugačnega. Narava se prebuja, dnevi se daljšajo, vedno toplejši so in barvitejši. Spremembe so tu, če nam je to všeč ali ne.

Pomlad mi je zaradi vsega navedenega osebno najljubši letni čas. Zaradi dejstva, da je zima še tri letne čase oddaljena in nas čaka dolgo obdobje toplejšega vremena. Obdobje natikačev je tu. Če se narava periodično spreminja, lahko in moramo tudi mi sprejeti novo na drugih področjih našega življenja.

Zatorej je tu nov začetek. Figurativni in dobesedni. Tudi naše mesto se spreminja in iskreno verjamem, da na bolje. Najbolj optimističen letni čas, pomlad, napoveduje dobrodošle in všečne spremembe tudi v naših življenjih in s tem v nam ljubem Novem mestu. Ko sije prijetno sonce, je vse nekoliko lažje. Ko se uresničijo dobre ideje, je vse nekoliko boljše.

Življenje je lepše, če gledaš naj skozi barvita očala. Taka, pomladna. Ker verjameš in vidiš lepo, lepše, najlepše. Vedno pravim, da bi se morali odrasli zopet naučiti pogledati na svet skozi otroške oči, pa čeprav le za nekaj trenutkov, minut, ur. Ker je njihov pogled neobremenjen, iskren, dober, poln upanja in neskončnega veselja. Žal se to z leti nekje izgubi, a to še zdaleč ne pomeni, da lahko na to kar pozabimo in odmislimo. Ker nas to soustvarja.

Nov začetek v mestu predstavljajo tudi novi projekti. Participativni proračun pomeni, da ga lahko soustvarjamo vsi. Da ne iščemo več izgovorov, kako naš glas nič ne pomeni, ampak ga usmerimo tja, kjer lahko nekaj resnično spreminimo. Na bolje. To pomeni, da je naša skupnost močna in ne spregledljiva in da lahko nekaj spreminimo. Da smo, kako predvidljivo rečemo, sprememba,

ki si jo želimo videti v svetu. V našem mestu, v Novem mestu.

Nekateri menijo, da je težko biti optimističen v času, ki te vseskozi opozarja, da je življenje vse, le optimistično ne. Sam pa mislim, da je to najboljši trenutek, da si najbolj optimističen od vseh. Ko je življenje težko, je treba najti moč. Ko je najtežje, moramo biti najmočnejši. Tako bomo lahko najboljši, ko se vse zopet postavi na svoje mesto, kajti tudi to je le vprašanje časa. Včasih traja malo dlje, a vsaka zgodba gre proti pravemu koncu. Na to nas hkrati opozarja tudi pomlad. Čas je za nove začetke, za optimizem. Čas je za vse dobro, kar nam je na dosegu roke. Čas je, da na življenje spet pogledamo z barvitimi očali, skozi otroške oči. Izbir je dovolj, le upati si moramo poseči po njih.

Spremembe so vidne tudi pri našem/ vašem glasilu. Pozdravljamo jih, ker iskreno verjamemo, da se podajamo na še boljšo pot. Barvitejšo, pri čemer potrebujemo pomoč vseh, ki ga z veseljem prebirate, saj mu s tem dajete veljavo. Vsak pisan medij že desetletja obsojajo na nesrečen konec. S prilagajanjem na številne novosti, ki jih opredeljuje ta trg, pa je nekaj najlepšega ravno to, da se na topele, pomladni dan usedemo z revijo v rokah na teraso/balkon in beremo, listamo, uživamo v pisani in tiskani besedi.

Zato uživajte vse novo, sveže, drugačno, optimistično, torej vse, kar nam obljublja jutrišnji dan. Pesimizem je popolnoma odveč. Človek, ki je vedno jezen, postane hitro brezvezen. Ne budi nebodigatreba in se odpravi po drugi poti. Užij življenje, uživaj vsakdan.

NOVO
MESTO

Novo mesto

Glasilu Mestne občine Novo mesto

UREDNIK

Jure Marolt

KOORDINACIJSKI ODBOR

Peter Žunič Fabjančič, Monika Gabrič Simon, Saša Sršen, Urban Kramar, Nataša Jakopin, Sandra Boršič, Mirjana Martinovič, Vanesa Gazvoda in Anja Čampa

NASLOVNICA

Peter Žunič Fabjančič

JEZIKOVNI PREGLED

Marinka Cerinšek, Jožica Jožef Beg

PRODUKCIJA

Para d.o.o., Ljubljana

SPLETNA STRAN

www.novomesto.si

NAKLADA

13.500 izvodov

IZDAJATELJ

Mestna občina Novo mesto

ZA IZDAJATELJA

župan Mestne občine Novo mesto

MAREC 2024

USPEH JE VREDNOTA

Mag. Gregor Macedoni, župan

Na Ministrstvu za finance vsako leto izračunajo indeks razvitosti slovenskih občin. Mestna občina Novo mesto je ponovno med najboljšimi. Skupno četrta med vsemi občinami in najuspešnejša v svoji kategoriji, tj. med mestnimi občinami. Uvrstitev je posledica dobrih rezultatov tako uspešnega dela občine kot gospodarskih kazalcev. V naši občini smo na uspeh ponosni; izpostavljamo ga na številnih področjih. Gospodarski, učni, športni, humanitarni in drugi izstopajoči posamezniki in kolektivi so postavljeni v ospredje.

Vprašanje pa je, ali je uspeh nekaj pozitivnega tudi v slovenski družbi. V zadnjih letih sem pogosto slišal, kako so se podjetniki skoraj branili nagrad, ki so izpostavljale uspešno poslovanje njihovih podjetij. Nagradi naj bi namreč vedno sledil obisk davčnih inšpektorjev. In to ni edini primer. Večkrat se v naši državi izpostavlja uspeh kot nekaj negativnega in ne obratno. Enako je tudi pri odnosu države do občin. Indeks razvitosti slovenskih občin ima samo en namen: občine, ki so uspešnejše, dobijo na razpisih manj sofinanciranja. Zveni logično. Ampak pozabljamo, da smo v zadnjih desetletjih poskrbeli, da ne bi uspešnejšim kar koli ostalo od njihovega uspeha. Z drugimi besedami: vso smetano novomeškega gospodarskega uspeha pobere državni proračun, nazaj pa država dolenski prestolnici nameni manj kot drugim. To ni ne stimulativen in ne pošten sistem. Najprej moraš biti za uspeh ustrezno nagrajen, da si potem lahko solidaren z ostalimi. Zato se bomo še naprej borili, da bo novomeška občina uvrščena na seznamih najpomembnejših in prednostnih infrastrukturnih projektov. Če so objektivne ovire za vzhodno obvoznico z mostom v Ločni, za katero še čakamo na odločitev Upravnega sodišča, je začetek izgradnje zahodne obvoznice z mostom v Srebrničah v fazi priprave projektne dokumentacije. Ampak država tega za Novo mesto izredno pomembnega projekta ne umešča med prioritete. Kot kaže, država nima težave s pobiranjem davkov od uspešnega novomeškega gospodarstva, ko pa je treba ustvarjati ustrezne pogoje za delovanje le-tega, se zatika. Enako je tudi pri ostalih projektih, npr. pri zelo nujni prenovi Šentjernejske ceste od Cikave do Žabje vasi kot ene glavnih novomeških vpadnic. Novomeška občina je kljub dejstvu, da gre za državno cesto, naročila izdelavo projektne dokumentacije. Sedaj pa država ne najde minimalnega zneska, da bi se ta dokumentacija recenzirala, kot določajo predpisi, in s tem projekt

prestavila v naslednjo izvedbeno fazo. Včasih se zdi, da v naši državi pridejo na prioritetna mesta tisti, ki so glasni in znajo dramatično izpostavljati svoje težave. Na žalost je rezultat posledičnih dnevniških odločitev nesistematično in nestrateško zastavljeno upravljanje države in državnih sistemov, kar vse bolj občutimo v vseh sistemih javne uprave. Nagrajeni so neuspešni, tisti, ki naredijo manj, kot se od njih pričakuje. Tistih ne kaznujemo. Tiste, ki naredijo trikratno delo, pa se pribija na križ zaradi dodatnih plačil. Odgovornost je izgubila svojo vlogo. Podrejeni imajo višje plače od svojih vodij in še bi lahko naštevali. Lahko pa začnemo z enostavnim vprašanjem: »Bomo nagrajevali uspešne ali neuspešne?« Naša država ne zna odgovoriti na to enostavno vprašanje. Kljub temu pa se bomo v novomeški občini še naprej borili za zdravo pamet in svetlo prihodnost našega mesta in s tem tudi naše države. To si zaslužimo in to si zaslužijo naši otroci.

Zato nadaljujemo z izvajanjem strateških usmeritev na številnih področjih. Stanovanjska strategija se izvaja v številnih projektih. Še posebej smo ponosni na nova javna najemniška stanovanja na Glavnem trgu, ki prinašajo številne pozitivne učinke. Poskrbeli smo za pomembno kulturno dediščino; dokazali smo, da poslovanju naše občine ljudje zaupajo, saj smo več kot polovico hiše dobili v dar; dodali smo nov kamenček v mozaik urejanja in oživljanja mestnega središča in kot eni prvih v Sloveniji začeli izvajati aktivno stanovanjsko politiko za mlade in deficitarne kadre v javnem sektorju. Prav tako aktivno gradimo manjkajoča komunalna omrežja ter hkrati prenavljamo dotrajane odseke, urejamo cestno infrastrukturo, gradimo omrežje pešpoti in kolesarskih povezav, nadgrajujemo športno infrastrukturo in še bi lahko naštevali.

Vse naštetu je povezano s spremembami, te pa niso nikoli lahke. Temelj sprememb sta pozitivna naravnost do uspeha in zavedanje, da ob izpostavljanju uspeha rastemo in dobivamo vsi, tudi tisti, ki niso med najboljšimi, saj nas najboljši dvigajo kot celoto. Da so spremembe stalnica in nekaj, kar je nujno potrebno, pa nas uči tudi narava. Po zimskem počitku se spomladi v vsej svoji prebujajoči moči narava pokaže kot sila, ki nam da vedeti, da smo zgolj del ekosistema in nikakor ne popolni gospodarji, ki lahko naravo izkoriščamo ali celo uničujemo. Narava nam je lahko navdih in neizčrpen vir energije za številne izzive. Zato nam vsem želim veliko prijetnih uric v objemu prebujajoče se pomladne narave in naj nas greje toplo pomladno sonce.

INTERVJU: LUKA BLAŽIČ, DIREKTOR KNJIŽNICE MIRANA JARCA NOVO MESTO

»ŽELIMO SI BITI TRETJI PROSTOR MESTA!«

Boštjan Pucelj

Luka Blažič je vlogo direktorja Knjižnice Mirana Jarc prevzel leta 2018. Sprva je verjel, da je za to vlogo še premlad, a je še pred kandidaturo naletel na nove Standarde in priporočila za splošne knjižnice 2018, v katerih je našel svoj najljubši izraz proaktivna institucija. To pomeni, da knjižnica proaktivno išče razvojne cilje lokalne skupnosti in jim tudi sledi. Tako je prišel do spoznanja, da je knjižnica lahko učinkovit prostor za spreminjanje mesta. »V novomeški knjižnici se trudimo vzdrževati visok ugled in navdihujočo organizacijsko kulturo. To nam omogoča dialog z vsemi deležniki in rezultat so odlične knjižnične storitve, ki zadovoljujejo resnične dolgoročne potrebe Novega mesta ter meščank in meščanov,« pove na samem začetku pogovora. Recept očitno deluje, saj se knjižnica zadnja leta ponaša z nagrado Združenja splošnih knjižnic za najboljši nacionalni projekt in je postala edina knjižnica v Sloveniji, ki je prejela zlato priznanje Gospodarske zbornice za inovacijo.

Knjižnica je danes nekaj povsem drugega kot pred desetletji. Kaj danes za njo predstavlja največji izziv?

Začnimo se odkrito pogovarjati o tem, da imamo konkurenco in trenutno smo največjo konkurenco prepoznali v internetu, zato tudi naš slogan *Splet ima milijon odgovorov, mi pa pravega*. Če hočemo strateško razvijati projekte in storitve, se moramo

nujno vprašati, ali to kdo že počne in ali to počne bolje. Če prepoznamo, da tega nihče ne počne dovolj dobro, je naša dolžnost, da temu pristopimo. Tako aktivno iščemo resnične dolgoročne potrebe lokalne skupnosti. Iščemo jih v dialogu z uporabniki, kar je osnova za trden, zaupljiv odnos. Zakaj dialog? Ker v njem lahko prepoznamo resnične potrebe, jih znamo prevesti v naše delovanje in samo v dialogu lahko

nato tudi vrednotimo naš vpliv. Torej ali delamo prave stvari, ne samo ali delamo stvari prav.

S tem dialogom smo v knjižnici v zadnjih letih odkrili nekaj ključnih področij, ki smo jih začeli razvijati. To so varna in odgovorna raba zaslonov (digitalna in informacijska pismenost), družinska pismenost, trajnost in seniorji.

Digitalna pismenost je verjetno danes skoraj nujna, da posameznik uspešno krmari skozi pasti in ovire vsakdana. Drži?

Seveda. Ampak kdaj, predvsem pa koliko uporabljati zaslone? Govorimo skoraj že o zdravstveno-družbenem vprašanju. Najpomembnejšo vlogo ima pri tem prav gotovo naš mladinski oddelek, saj naši otroci vse prezgodaj vstopajo v digitalni svet. V tem okviru bi izpostavil tudi informacijsko pismenost oziroma vrednotenje virov. Kako naučiti otroke in njihove starše prepoznati, kaj je na internetu res in kaj ni. V spomin se mi je močno vtisnila primerjava, ali bi svojega 11-letnega otroka pustili samega v New Yorku. Zakaj ga potem pustite samega na spletu, na katerem je še mnogo več ljudi ...

Pri varni in odgovorni rabi zaslonov moramo izpostaviti tudi SOS točko, akronim Skupaj osvojimo splet. To je naša krovna znamka za dvig digitalne in informacijske pismenosti med uporabniki. V okviru znamke SOS imamo fizično točko za digitalno pomoč uporabnikom,

digitalne torke, ko izobražujemo uporabnike o vsakdanjih digitalnih opravilih, npr. kako po video klicu poklicati vnučko, kako se prijaviti v zVem, kako naložiti fotografije iz telefona na računalnik in jih poslati v foto studio ... ter predavanja in izobraževanja za strokovne oziroma vzgojno-varstvene delavce. Veseli me, da so SOS točko prepoznale tudi druge osrednje območne knjižnice v drugih mestih in so že začele izvajati projekte SOS.

Kaj želite sporočiti z družinsko pismenostjo? Nam že sam naziv kaj izda?

Ta združuje vse, kar mi najbolj konservativno razumemo kot knjižnico, torej kot bralno kulturo. Raziskave v tujini namreč kažejo, da če otroci zgradijo odnos do knjige skupaj s sorojenci, starši in starimi starši, je ta bistveno trdnjši in ne razpade v času pubertete in dalje, kar se nam v Sloveniji dogaja. Po navadi imamo prvi stik s knjižnico že v vrtcu, torej v predbralnem obdobju, ko otroku še starši prebirajo slikanice. Tudi v nadaljevanju, v 1. in 2. triletju osnovne šole, otrokom branje predstavlja pomembno vrednoto. V tretjem triletju pa jih že »začnemo izgubljati«. Če se odnos do knjige gradi skupaj z razširjeno družino, je ta trdnjši ter je tudi v 3. triletju in srednji šoli manj pod drugimi vplivi.

Kako to doseči? Kakšna je pri tem vloga knjižnice in vsakega posameznika?

Izziva se lotevamo strateško in dolgoročno. Želimo se usmeriti na štiri ključna sidrišča v otrokovem življenju. Prvo sidrišče je *minus pol leta*. Pogovarjamo se, da bomo kot inštitucija prisotni pri šoli za starše, pri čemer bomo staršem predstavili, zakaj je branje pomembno, zakaj je pomemben odnos do knjige in

da naj se cela družina čim prej vpiše v knjižnico. Drugo sidrišče je *rojstvo otroka*. Želimo si, da otrok tedaj dobi člansko izkaznico in vabilo za starša in otroka, da čim prej pridejo v knjižnico, kjer dobijo tudi poučna ter zabavna darila. Tretje sidrišče je *vpis v vrtec* in četrto *vpis v šolo*. Znotraj posameznih sidrišč nato gradimo knjižnično zbirko, torej knjige, ki so primerne za določeno obdobje, in ob tem razvijamo tudi obknjižnični program (pravljice, delavnice, bralnice, mojstrovalnice ...). Tako dolgoročno gradimo odnos otroka in staršev do knjige.

Omenili ste, da je eno ključnih področij, ki jih razvijate, tudi trajnost. Kako vam to uspeva?

Načela trajnostnega razvoja si želimo vtakati v samo bistvo delovanja naše knjižnice in v naše storitve, projekte, izdelke. Poskušamo s t. i. modrim prehodom (ne več zelenim), ker zelenemu na določenih področjih ni uspelo. Zeleni je bil morda energetsko in finančno predrag, ker je od nas terjal preveč prilagajanja. Modri prehod pomeni, da še vedno upoštevamo povsem enaka načela trajnostnega razvoja, le da na način, ki od nas in uporabnika ne zahteva toliko virov ali prilagajanja.

Tudi na tem področju ste v novomeški knjižnici pokazali veliko mero inovativnosti in iznajdljivosti. Kateri projekti izstopajo?

Prvi je zagotovo Knjižnica semen, ki deluje že dve leti. V knjižnici si je možno izposoditi domača semena avtohtonih sort, ko rodijo, se jih prineso nazaj. Pri tem projektu sodelujemo z Društvom Ajda Dolenjska, aktivom kmečkih žena, kmetijsko šolo Grm in

seveda z uporabniki, ki jih skoraj vsak mesec nagovarjamo z različnimi projekti Knjižnice semen. Samo v zadnjem letu je aktivnih 292 članov. V knjižnici je tako kar 2436 vrečk s semeni.

Povsem svež pa je še en, odličen projekt, ki ima lahko dolgoročne pozitivne učinke na številnih področjih ...

To je Knjižnica reči, ki je nastala v partnerstvu z Društvom za razvijanje prostovoljnega dela, Rdečim križem Novo mesto, LokalPatriotom in ob pomoči društva Knjižnica reči iz Ljubljane in Družbe ZEOS, ki skrbi predvsem za recikliranje tehnoloških naprav. Gre za izposojajo stvari in reči, ki jih uporabnik redko uporablja. S tem se izogibamo nepotrebnim nakupom in hkrati krepimo solidarnost. Katere reči bodo v knjižnici, smo izbrali s pomočjo uporabnikov na podlagi več sto anket. V prvi fazi bomo zagotovili 50 najbolj zaželenih stvari, te pa pridobivamo tudi s sponzorstvi in dotacijami uporabnikov. Knjižnica reči je na nek način tudi preizkus, ali je neka stvar, za katero si bil prepričan, da jo rabiš, to res ali ne.

Ali ima ta moder prehod še kakšno področje, načrt, projekt, ki se ga nisva dotaknila?

V nastajanju je Učna pot trajnostnega razvoja. V Parku Rastoče knjige ob knjižnici želimo polovico parka nameniti učni poti. Združevala bo mestni razgledni panj, valilnice in gnezdilnice, hotele za žuželke, visoke grede, ki jih bodo lahko obdelovali meščani ali mestne institucije. Vse bo zasnovano tako, da se lahko sprehodite po učni poti, da lahko otroci iz vrtca ter 1. in 2. triletja gredo na izobraževalni izlet. Hkrati bo učna

pot tudi samozadostna – zbirali bomo deževnico, pridobivali bomo elektriko, s pomočjo katere bomo v valilnice in gnezdilnice namestili kamere, da bodo otroci lahko spremljali, kaj se v njih dogaja. Vse skupaj na koncu zaključita, ki se prenova in bo hkrati tudi pokriti oder za poletne dogodke. Ideja je, da bi celotno pot in uto naredili z naravnimi materiali.

Dotakniva se še seniorjev, ki so zagotovo pomemben in hvaležen del uporabnikov.

Starajoča se družba je eden večjih izzivov Evropske unije, še posebej ob sodobnih dognanjih medicine. Na ravni EU nimamo smernic za delo s seniorji v splošnih knjižnicah. Tako Novo mesto v letu 2024 postaja nacionalni kompetenčni center za delo s seniorji v splošnih knjižnicah. To pomeni, da se bo vseh 58 slovenskih splošnih knjižnic glede dela s seniorji obračalo na nas. S tem se ukvarjamo že štiri leta. Tako razvijamo smernice, kompetenčni model za knjižničarja za delo s seniorji, nabiramo odlične prakse v Evropi in jih nato prenašamo v slovenski knjižnični sistem.

Dejstvo je, da je novomeška knjižnica vodilna v številnih pogledih. Je še kaj takega, kar bi na tem področju izpostavili?

Knjižnica si je izbrala svoj nacionalni prostor, predvsem glede strateških premislekov in tudi po digitalni plati. Začela je s 24-urno izposojajo, torej projektom, ki je v evropskem merilu začel spreminjati način izposoje in ima sedaj že vrsto posnemovalcev. Poleg tega se je Združenje splošnih knjižnic odločilo,

da gre v lastno platformo za izposojajo e-knjig, ker z zdajšnjo iz več objektivnih razlogov nismo zadovoljni. Skupaj z Inštitutom informacijskih znanosti Maribor smo naredili novo platformo, Cobiss Ela, novomeški knjižnici pa je bilo, predvsem na podlagi preteklih odličnih projektov ter kompetenc, zaupano nacionalno vodenje poslovno-deležniškega modela. Trenutno je projekt v testni fazi, vanj je vključenih 17 knjižnic in 5 založb in želja je, da bo do začetka poletja platforma tudi javna. Trenutno je sicer na trgu okoli 7 tisoč e-knjig, vendar si manjše knjižnice več kot nekaj sto e-knjig niso mogle niti privoščiti. Zdaj pa bo lahko imela vsaka knjižnica v svojem katalogu celoten nabor e-knjig, ker je to ne bo nič stalo.

Kateri so še vaši glavni izzivi? Občutek imam, da je vsak vaš naslednji uspešen projekt le dobra podlaga za naslednjega, še boljšega.

Knjižnice so se dolgo identificirale kot knjižna polica mest. Mi pa želimo, da nismo samo polica, ampak smo tretji prostor mesta. Če je prvi prostor tvoj dom, drugi prostor je mesto, kamor hodiš v službo, si želimo mi biti tretji prostor. To je prostor, kamor ne prideš le zaradi knjig, ampak si v njem vedno dobrodošel in te nič ne stane; prostor, v katerem lahko dobiš navdih, energijo ali pa mir; prostor, v katerem lahko preživiš skupaj z družino popoldne, uro ali le nekaj minut. Verjamem, da smo na pravi poti, želimo pa si, da bi se v 80. letih začeta obnova knjižnice tudi končala.

Dobrih 1200 kvadratnih metrov knjižnice oziroma celotna prvotna stavba na Rozmanovi ulici 26 je nedokončana. Uporabniki imajo stik s tem delom takrat, ko pridejo v atrij. V nedokončanem pritličnem delu želimo zgraditi knjižnično kavarno, ki je neposredno povezana z mestom, cesto. To pomeni, da je kavarna neodvisna od delovnega časa knjižnice. Hkrati bo ta kavarna povezana tudi z atrijem s skupnim odrom, ki bo lahko namenjen kavarni ali atriju. Kavarna in atrij bi se nato nadaljevala v časopisno čitalnico ter bukvarno, kar predstavlja mehak prehod med kavarniškim delom in knjižnično dejavnostjo. Za piko na i pa bi knjižnični pritlični del spremenili v družinski oddelek. Ideja je, da nimamo več ločenega mladinskega in študijskega oddelka ter oddelka za odrasle, ampak da gradivo povežemo v družinsko enoto. Vse skupaj pa se zaključuje z zdaj že zgrajeno knjižnično plažo. To bi bila novost v evropskem prostoru, ne le slovenskem.

NAGRADE IN PRIZNANJA MESTNE OBČINE NOVO MESTO ZA LETO 2023

7. aprila praznujemo 659 let ustanovitve Novega mesta. V počastitev občinskega praznika sledimo dolgoletni tradiciji in podelimo priznanja ter nagrade zaslužnim Novomeščanom in Novomeščankam, ki so s svojim delom in dosežki obogatili našo skupnost. Novomeška kulturna in zgodovinska vrednost nudita bogato popotnico za navdihe v sedanosti, ko je pogumne nove zgodbe v našem okolju stkalo pet letošnjih nagrajencev. Svoj navdih za presežke so iskali na področju znanstvenoraziskovalne ter inovacijske dejavnosti, na področju urbanizma in arhitekture, umetniške fotografije, gospodarstva, vinogradniške dejavnosti in turistične promocije. Nagrade in priznanja bodo prejeli na slavnostni akademiji, ki bo v petek, 5. aprila 2024, ob 19. uri v Kulturnem centru Janeza Trdina.

PROF. DR. FRANC VREČER

NAGRADA MESTNE OBČINE NOVO MESTO

Robert Kokol – FOTO ASJA

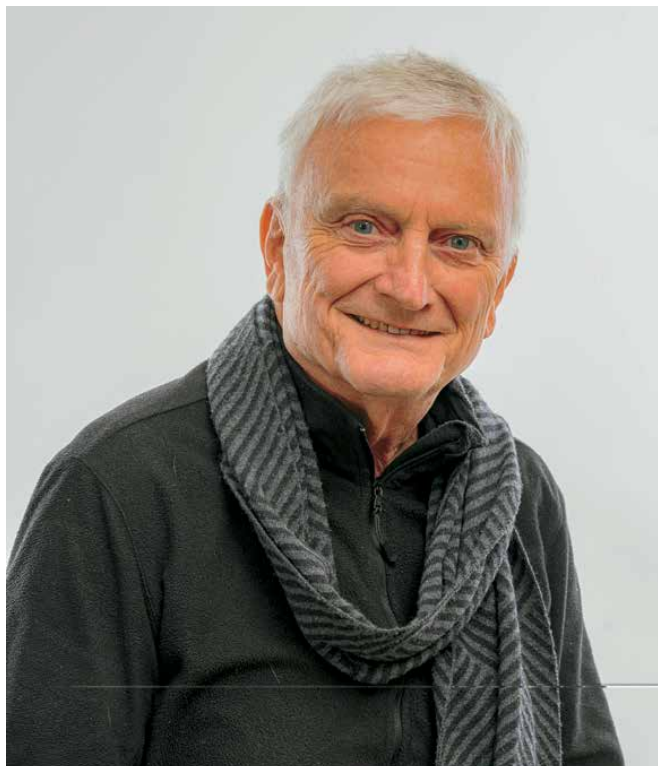
Prof. dr. Franc Vrečer je že več kot tri desetletja zaposlen v Krki, d. d., Novo mesto, kjer opravlja funkcijo pomočnika direktorja Razvoja in raziskav zdravil. S svojim znanjem in razumevanjem lastnosti snovi in procesov je ključno pripomogel, da je Krka v začetku devetdesetih let začela razvijati lastne izdelke. V razvoj številnih novih izdelkov je vpletel znanstveni pristop k reševanju izzivov in pragmatičnost pri doseganju zastavljenih ciljev; izjemno velik je njegov prispevek na področju razvoja posebne farmacevtske oblike – pelet, kjer je njegovo bazično znanje preseglo akademsko raven in se je izkazalo v nekaterih zelo pomembnih Krkinih izdelkih.

Več kot 10 let je bil član Komisije za nacionalni dodatek k evropski farmakopeji pri Javni agenciji za zdravila in medicinske pripomočke, član Sveta in Znanstvenega sveta Slovenske zdravstvene fundacije. Pomemben je tudi njegov prispevek k povezovanju slovenskih farmacevtov oz. napredku farmacevtske stroke z aktivnim sodelovanjem v organih Slovenskega farmacevtskega društva. Od leta 2004 je dopolnilno zaposlen na Fakulteti za farmacijo Univerze v Ljubljani kot učitelj in raziskovalec. Njegovo obsežno raziskovalno in inovacijsko dejavnost potrjuje osebna bibliografija, ki obsega skoraj 400 enot, med katerimi so številni članki v domačih in tujih znanstvenih revijah ter prispevki na domačih in mednarodnih znanstvenih kongresih.

Prof. dr. Franc Vrečer je bil pobudnik in pomemben načrtovalec magistrskega študijskega programa »Industrijska farmacija« na Fakulteti za farmacijo, Univerze v Ljubljani, kjer sodeluje kot učitelj, mentor oz. somentor dodiplomskih, magistrskih in doktorskih študentov. Dejavni je tudi kot mentor oziroma somentor pri študentskih raziskovalnih nalogah za Krkine nagrade. Prof. dr. Franca Vrečerja odlikujejo samoiniciativnost, prodornost, natančnost, doslednost ter intelektualna in človeška poštenost. S svojim delom in pristopom je zgled sodelavcem in številnim generacijam študentov.

PROF. JURIJ KOBÉ

TRDINOVA NAGRADA

Prof. Jurij Kobe je eden najvidnejših ustvarjalcev na področju urbanizma in arhitekture v zadnjih nekaj desetletjih tako v širšem slovenskem prostoru kot tudi izven meja. O tem pričajo številne nacionalne in mednarodne nagrade (npr. nagrada Prešernovega sklada leta 1995, Plečnikova nagrada leta 1999, finalist za evropsko nagrado Mies van der Rohe 1999, Plečnikova nagrada leta 2012, platinasti svinčnik 2017, častno priznanje Piranesi za prenovu Glavnega trga v Novem mestu leta 2019, zlati svinčnik in Plečnikova medalja 2021, nominacija za evropsko nagrado Mies van der Rohe za prenovu Glavnega trga v Novem mestu leta 2021) in priznanja za obsežen opus del, ki jih je uspešno realiziral tako za zasebne in javne naročnike. Med slednjimi je tudi Mestna občina Novo mesto, v okviru katere lahko izpostavimo njegove projekte, kot so urbanistična ureditev območja Novega trga, Osnovna šola Drska, Julijina brv za pešce in kolesarje ter najboljše in najobsežnejši projekt v Novem mestu – prenova javnih površin mestnega jedra, ki obsega Glavni trg, Rozmanovo ulico, območje »na vratih«, Pugljevo ulico, prenovu Kandijskega mostu, projekt prenove kandijskega križišča in še nekatere manjše preureditve.

Prof. Jurij Kobe dokazuje, da je pri obravnavi javnega prostora občutljiv do posebnosti dolenske krajine, širšega prostora in specifičnega mestnega urbanega prostora; obstoječe stanje vedno in močno oplemeniti, ga izboljša in z občutkom do detajla ter celote preda v uporabo slehernemu uporabniku. Vse navedeno se morda še najbolj izrazito opazi na prenovljenem Glavnem trgu, ki je postal eden najuspešnejših projektov prenove mestnih središč v Sloveniji.

Prof. Jurij Kobe je s svojimi sodelavci pomembno pripomogel k oživitvi javnih prostorov Novega mesta. Odprl je odmevne razprave o pomenu arhitekture in urbanizma za kakovost življenja, dvignil kakovost bivanja in pričakovanj družbe v prihodnosti ter s tem postavil Novo mesto na raven, ki mu kot regijskemu središču pritiče.

BOJAN RADOVIČ

TRDINOVA NAGRADA

Bojan Radovič je v svet avtorske fotografije vstopil v mladosti, ko je leta 1979 s kolegom Sašom Fuisom prvič samostojno razstavljal v Galeriji Dolenjskega muzeja v Novem mestu. Od takrat je imel pomembno vlogo pri vzpostavljanju živahne fotografske skupnosti v domačem Novem mestu. Tako je že leta 1979 z Jovom Grobovškom in Sašom Fuisom ustanovil fotogalerijo Pri Slonu, po vrnitvi s študija v Veliki Britaniji pa skupaj z Danijelom Brezovarjem in Gregorjem Čampo Fotogalerijo Novo mesto, ki je bila ena redkih jugoslovanskih galerij, specializirana za fotografijo. Po zatonu Fotogalerije je Radovič ustanovil še vrsto drugih razstavišč, ki so izrazito pripomogle k razvoju in popularizaciji avtorske fotografije, v zadnjem času pa je ena izmed njegovih pomembnih dejavnosti postalo izdajanje fotoknjig in zinov. Od leta 2005 v Novem mestu vodi Hišo fotografije, ki ustvarja različne fotografske projekte.

Bistvena značilnost umetniškega opusa Bojana Radoviča je globoka notranja zavezanost temeljnim lastnostim fotografskega medija. Njegove fotografije so kompleksna vizualna dela, ki vedno znova preizprašujejo status in strukturo fotografske podobe, so manifestacija eksperimentiranja z medijem, z njegovo formalno in izpovedno esenco, zaradi česar lahko rečemo, da je Radovičevo obravnavanje fotografije izrazito ontološko. Pri svojem umetniškem izražanju se ni odločil za eno samo področje; na določene teme je delal celotne serije. Ena takšnih je Kosovo iz že oddaljenega leta 1989, ki mu je odprla vrata v mednarodne fotografske revije, začevši z razstavo v Avstriji, in ga po več desetletjih pripeljala do lanskoletne odmevne razstave Replika v ljubljanski Galeriji Jakopič.

FRANCI BRATKOVIČ

GRB MESTNE OBČINE NOVO MESTO

Franci Bratkovič je bil v obdobju od 2007 do 2011 direktor prve pravno samostojne regijske gospodarske zbornice v Sloveniji – Gospodarske zbornice Dolenjske in Bele krajine, ki je postala ugleden in pomemben sogovornik v regiji in državi. Od leta 2012 do 2015 je bil kot član uprave in direktor direktorije človeških virov Revoz, d. d., odgovoren za socialni dialog v podjetju, s sindikati in delavci, dejaven pa je bil tudi kot predsednik Rekreativnega društva Revoz.

Od aprila 2015 je zaposlen v Razvojnem centru Novo mesto, kjer s strastjo in vizijo spodbuja razvoj, raziskave, inovacije ter ključne infrastrukturne projekte v regiji. Leta 2017 je vzpostavil specializirano enoto – Center razvoja, raziskav in inovacij, ki je uspešno izvedla številne delavnice s področja robotike za mlade ter aplikativne in industrijske raziskave v robotiki. Sledila je ustanovitev Laboratorija za tovarne prihodnosti (LABTOP), ki je postal prepoznaven demonstracijski center za tehnologije industrije 4.0, kar je pripomoglo k ustanovitvi Javnega raziskovalnega zavoda Rudolfovo – znanstveno in tehnološko središče Novo mesto. Po ustanovitvi slednjega je Franci Bratkovič kot predsednik prvega upravnega odbora ključno sodeloval pri zagonu inštituta, oblikovanju pravnih okvirov in iskanju kvalificiranega kadra.

Razvojni center Novo mesto je na pobudo Francija Bratkoviča in s povezovanjem trinajstih partnerjev uspel vzpostaviti Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje, ki je prvo tovrstno mednarodno združenje s sedežem v Sloveniji. Namen združenja je revitalizacija železniške povezave med Ljubljano in Karlovcem.

DRUŠTVO VINOGRADNIKOV TRŠKA GORA - NOVO MESTO

GRB MESTNE OBČINE NOVO MESTO

Društvo vinogradnikov Trška gora - Novo mesto je leta 2022 praznovalo 50 let obstoja. V tem obdobju je kot eno od najaktivnejših vinogradniških društev na področju Mestne občine Novo mesto skrbelo za izobraževanje vinogradnikov in pridelovalcev grozdja ter bistveno pripomoglo k razvoju vinogradniške kulture. V zadnjem obdobju je društvo močno dejavno pri odpiranju Trške gore kot turističnega produkta. Izpeljalo je več uspešnih turističnih projektov, kot so na primer projekt Odprtih zidanic, izdaja zgibanke – zemljevida poti Trške gore ter zbornika ob 50-letnici delovanja društva, gostovanje na festivalu mimoze v pobratenem mestu Hercegnovi. Člani društva skrbijo tudi za potomko najstarejše trte na Pugljevi ulici.

Društvo že nekaj let povsem prostovoljno organizira re-kreativne prireditve na Trški gori, med katerimi sta najbolj prepoznavna Pohod po Slakovi poti ter pohod po obronkih Trške gore.

V okviru svojega delovanja društvo skrbi za organizacijo predavanj ter izobraževanj o zaščiti vinske trte, obdelavi vina in skrbi za vinska ocenjevanja ter analize ustreznosti pridelka.

NA GLAVNEM TRGU ZAŽIVELA PRENOVLJENA FICHTENAUOVA HIŠA

V središču mesta smo uradno predali namenu prenovljeno stavbo, ki se nahaja na Glavnem trgu 2. V več kot 300 let stari stavbi, ki jo zaznamuje bogata zgodovina, med drugim je v 19. stoletju predstavljala sedež novomeške poštne službe, smo za najem uredili osem stanovanj, tri poslovne prostore in sanitarije za invalide. Vrednost naložbe je znašala skoraj 3,5 milijona evrov, s tem da bomo 900 tisoč evrov pridobili iz evropskega mehanizma celostnih teritorialnih naložb oziroma Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Gre za izjemen objekt, ki zaznamuje Glavni trg in daje novo dimenzijo že prenovljenim javnim površinam trga, s prenovo stavbe pa smo uspešno ohranili kulturno dediščino in dodatno poživljamo mestno jedro, ki s stanovanji in poslovnimi prostori dobiva tudi novo vsebino. Stanovanja merijo v velikosti od 52 do 95 kvadratnih metrov. Polovica jih je že oddanih na podlagi javnega razpisa, predvidoma dve stanovanjski enoti bosta namenjeni za potrebe kadrovskih stanovanj, oddan je tudi eden izmed poslovnih prostorov.

V prihodnje bo v Fichtenauovi hiši, kot je po priimku nekdanjih lastnikov poljudno poimenovana stavba, urejena še previjalnica za dojenčke, v načrtu je tudi ureditev treh podstrešnih stanovanj.

V atrij spomeniško zaščitenega objekta smo kot poklon znameniti dediščini hiše umestili tudi spominsko ploščo, s katero ohranjamo spomin na dobrodelnost Nikolaja Levičnika, nekdanjega lastnika deleža stavbe in potomca družine Fichtenau. Nikolaj Levičnik je nepremičnino podaril Mestni občini Novo mesto, premičnine v njej pa Dolenjskemu muzeju Novo mesto.

Imate ideje za Novo mesto?

IDEJE ZA NOVO MESTO

S participativnim proračunom Mestne občine Novo mesto bodo vaše ideje lahko zaživele!

Na Mestni občini Novo mesto sledimo viziji povezovalne skupnosti in uvajamo novost, ki bo občanom in občankam dala priložnost, da jasno izrazijo želje in predloge za razvoj svojega kraja. S t. i. participativnim proračunom bomo povabili slehernega posameznika, da nam do 23. aprila sporoči konkretno zamisel oziroma projekt, s katerim bi lahko izboljšali kakovost bivanja v občini, izbor projektov za izvedbo pa bomo s transparentnim glasovanjem prav tako v celoti prepustili občanom in občankam. Zgodbe idej od začetka do njihove uresničitve boste lahko spremljali na spletni strani www.idejezanovomesto.si.

S proračunom, ki podpira aktivno participacijo občanov, želimo doseči dva cilja: oblikovanje skupnostnega pristopa in uresničevanje projektov, pomembnih za razvoj kraja. Občanke in občane torej vabimo, da prijavite svoje ideje. Projekti, za katere bomo skupno namenili 100 tisoč evrov in jih enakovredno razdelili med območji mestnih in primestnih krajevnih skupnosti, naj se nanašajo med drugim na olepšanje podobe javnih površin, razvoj športa in rekreacije ter spodbujanje gospodarskega razvoja občine, pomembno pa je tudi pospeševanje raziskovalne, kulturne, mladinske in skupnostne dejavnosti. Predlagali boste lahko tako infrastrukturne projekte (ureditev poti, nova igrala, zasaditev dreves ipd.) kot vsebinske projekte (izobraževalne delavnice, plakatne akcije, festival ipd.).

PREDLAGAJ

ZBIRANJE PREDLOGOV | 21. marec-23. april 2024

Občanke in občani lahko svoje predloge projektov oddate na spletnem mestu www.idejezanovomesto.si ali na sedežu občine. Predlog projekta, usklajen z navodili in merili, lahko oddate vsi občani, stari vsaj 15 let. Ocenjena vrednost projekta pa ne sme biti nižja od 3 tisoč evrov in višja od 15 tisoč evrov. Vse prejete predloge bo pregledala komisija in ocenila, ali posamezni predlog ustreza merilom za ustreznost projektov.

GLASUJ

GLASOVANJE O PREDLOGIH | 5. junij-19. junij 2024

Glasovanje o projektih bo potekalo med 5. in 19. junijem 2024, in sicer prek spletnega mesta www.idejezanovomesto.si in v prostorih Mestne občine Novo mesto na Seidlovi cesti 1. Po končanem glasovanju bomo razglasili, kateri projekti so bili izbrani za izvedbo.

SPREMLJAJ

IZVEDBA PROJEKTOV | do konca leta 2025

Izbrani projekti bodo izvedeni do konca leta 2025, o napredovanju izvedbe pa boste sproti obveščeni na spletni strani www.idejezanovomesto.si.

POGOVOR O PARTICIPATIVNEM PRORAČUNU

Podžupan Mestne občine Novo mesto Matija Škof nam bo na poljuden način predstavil prednosti participativnega proračuna.

Kako bi s čim bolj enostavnimi, razumljivi besedami povedali – kaj je participativni proračun?

Ko občina izvaja projekte, ki so jih predlagali občani neposredno, lahko govorimo o participativnem proračunu. Tehnično gledano je to tisti del proračuna, o katerem odločajo sami občani oz. njegovi porabi.

Zakaj ste se odločili zanj tudi v novomeški občini, kako dolgo je bila ta ideja že živa? Kakšne so izkušnje občin, v katerih je zaživel v praksi?

Novomeška občina izvaja programe krajevnih skupnosti, pri čemer o investicijah odloča svet posameznih krajevnih skupnosti. Participativni proračun pa omogoča, da o porabi odločajo same občanke in občani neposredno. Ta se izvaja že v precej drugih občinah po Sloveniji in po svetu, izkušnje pa so iz leta v leto boljše. V postopku vsebinskega usklajevanja v sodelovanju med našo svetniško skupino ter županom in občino smo med drugim skupaj sprejeli tudi odločitev, da na pot neposrednega sodelovanja občanov pri razvoju občine stopi tudi Mestna občina Novo mesto.

Izkušnje iz drugih občin so brez izjeme pozitivne, kar je logično. Ali ni dober občutek, če imaš možnost, da sam predlagaš, kaj naj se v tvojem okolju naredi ali izboljša?

Pri izkušnjah drugih občin je potrebno poudariti, da so bile prve izvedbe participativnega proračuna kar velik zalogaj za občinsko upravo, saj gre za nov način delovanja. Rezultat participativnega proračuna je namreč veliko novih projektov, ki jih občina mora izvesti poleg vseh tekočih in že načrtovanih.

Kako bodo občani lahko oddajali svoje predloge?

Občani bodo svoje predloge lahko oddali med 21. marcem in 23. aprilom 2024. Najenostavneje bo predloge oddati na obrazcu na spletnem mestu www.idejezanovomesto.si, v enakem obdobju pa bodo lahko občani oddali svoje predloge tudi v sprejemni pisarni Mestne občine Novo mesto na Seidlovi cesti 1.

Kakšna so pričakovanja od tega proračuna, bo s tem še bolj »ljudski«, občanom prijaznejši?

Tovrstni proračun bo popolnoma ljudski, demokratičen in transparenten. Naša pričakovanja so, da bomo z uvedbo participativnega proračuna še bolj prisluhnili potrebam in tudi problemom občanov in občanov in da bomo dobili številne ideje za Novo mesto

in njegovo okolico, za katere morda do sedaj še nismo niti slišali. Dobre ideje, tudi če jih občanke in občani v naslednji fazi ne bodo izglasovali, bo lahko občina prepoznala in jih vključila v svoje načrte. Tudi take so izkušnje občin, ki participativni proračun že izvajajo.

To predvideva aktivnejšo vlogo občanov – so do sedaj že izkazali željo po tem?

Participativni proračuna bo neke vrste preizkus tako za občino kot tudi za občane. Novomeščani smo veliki patrioti, obožujemo Novo mesto in njegovo okolico, Gorjance, Trško goro, reko Krko ... Zelo pogosto se lahko slišimo, ko govorimo o idejah, ki jih imamo za naše mesto. Sedaj bomo dobili priložnost, da te ideje predlagamo. Če imate ideje, potem je skoraj vaša dolžnost, da nam jih predlagate.

V kolikšni meri bo tokratni proračun participativen, koliko sredstev bo na razpolago?

V prvi izvedbi participativnega proračuna bo za projekte namenjenih 100.000 EUR, ki jih bomo v proračunu predlagali Občinskemu svetu Mestne občine Novo mesto za leto 2025. Ta sredstva bodo enakomerno porazdeljena med projekte za mesto in podeželje. Ko bo za nami uspešno izveden prvi participativni proračun in se bo izkazal za uspešnega ter med občani dobro sprejet, verjamem, da se bodo za naslednje izvedbe ta sredstva vztrajno višala.

Ali so za projekte, ki jih bodo občani predlagali, kakšne omejitve?

Je nekaj čisto življenjskih omejitev, ki bodo projektom določili izvedljivost. Vesoljskega centra v novomeški občini seveda ne bomo postavljali. Osnovna omejitev je vrednost predlaganega projekta, ki ne sme biti nižja od 3.000 EUR in ne sme presežati 15.000 EUR. Projekt mora biti realno izvedljiv do konca leta 2025 v okviru pristojnosti in kapacitet občinske uprave na površinah in prostorih v lasti Mestne občine Novo mesto. Projekt ne sme biti že umeščen v proračun oziroma v načrt razvojnih programov. Vse omejitve bodo in jasno in pregledno predstavljene. Predlagani projekti bodo lahko tako infrastrukturne kot vsebinske narave.

LETOS DO NOVE KOMUNALNE INFRASTRUKTURE VEČ KOT 300 OBČANOV

V prihodnjih mesecih se bosta s kanalizacijo že opremljenim naseljem pridružila Vrh pri Ljubnu in Vavpotičeva ulica v Bršljinu. Z že začeto gradnjo komunalne infrastrukture na robu industrijske cone Livada in v vaški skupnosti, kjer bodo bogatejši tudi za skupno čistilno napravo, bo lahko sodobno kanalizacijsko omrežje uporabljalo več sto posameznikov.

Na Vrh pri Ljubnu bomo z izgradnjo komunalne infrastrukture opremlili novo aglomeracijo, v sklopu gradnje bo urejena javna razsvetljava, obnovljeno bo tudi cestišče v dolžini 200 metrov. V daljši cestni odsek od tiskarne do križišča z ulico Bršljin bomo posegli na Vavpotičevi ulici, kjer se bomo s prenovo meteorne in fekalne kanalizacije dotaknili tudi ulice Bršljin. Ta se bo v manjšem obsegu urejala od križišča z Vavpotičevo do Bršljinskega potoka. Po zaključku tamkajšnjih del bo sledila druga faza ureditve Vavpotičeve ulice, ki bo obsegala še ureditev vozišča, površin za pešce in javne razsvetljave. Na novomeški občini tako nadaljujemo s prenovo komunalne infrastrukture ali začenjamo z njeno izgradnjo v še neopremljenih naseljih - trenutno gradbena dela potekajo na čistilni napravi v Karteljevem,

izdeluje se projektna dokumentacija za kanalizacijo v Dolenjem Kamenju, lani pa smo zaključili izvedbo nove

infrastrukture v Lakovnicah, Ždinji vasi, na Livadi, Maistrovi ulici, Ulici Mirana Jarca in Ulici Slavka Gruma.

📞 Peter Žunič Fabjančič

 herbalist

FESTIVAL ZELIŠČ potuje po Sloveniji

**NOVO
MESTO**

**Vabljeni v soboto, 13. aprila 2024 na
Glavni trg v Novo mesto med 9 in 17h
Diši po zeliščih 2024**

Pripravili smo izjemno celodnevno doživetje za ljubitelje narave in zelišč. Z nami bodo priznana zeliščarka **Jozica Bajc Pivec**, **Sanja Lončar**, **dr. Tina Prodnik**, **Katarina Marinč**, **Marija Komatar** in drugi, ki bodo radodarno delili svoje bogato znanje in najnovejša odkritja.

Skupaj bomo raziskovali, si izmenjevali dragocene izkušnje ter se poglabili v nove spoznavne poti. Program smo obogatili s povabilom lokalnih ponudnikov zanimivih zeliščnih informacij, literature in izdelkov, ki vam bodo na voljo za nakup ali izmenjavo, poleg tega pa vam bodo z veseljem ponudili koristne nasvete.

Vabljeni, da odkrijete podroben program dneva na www.herbalist.si in doživite praznovanje zeliščarjev, kjer se prepleta tradicija ter dediščina, ki ju prenašamo iz roda v rod, ter sodobna spoznanja, pomembna za današnji čas in zdrav način življenja v sožitju z naravo.

Brezplačen dogodek je namenjen vsem generacijam.

Vabljeni ob vsakem vremenu!

Zazdravje.net
Preverjene naravne rešitve

PRISPEVKI SVETNIŠKIH SKUPIN

V ISKANJU DRUŽBENE HARMONIJE – ZAVOD NOVO MESTO

V času, ko se zdi, da je svet na prelomnici, ko vsak dan prinaša nove izzive in priložnosti, se moramo kot skupnost obrniti k svojim koreninam, hkrati pa zreti v prihodnost z optimizmom in inovativnostjo. V Mestni občini Novo mesto, kjer sem kot najmlajši član mestnega sveta zastopnik mladih in naših teženj po boljšem jutri, opažam, kako je življenje v naši skupnosti prežeto s športom, kulturo, turizmom in mladinsko dejavnostjo. Te sfere niso le stranske dejavnosti, ampak so srčika, ki poganja naše mesto naprej, mu daje identiteto in smisel.

Leta 2016 smo z ustanovitvijo Zavoda Novo mesto zbrali te vitalne dejavnosti pod eno streho z namenom povečati učinkovitost, zmanjšati stroške in birokracijo ter omogočiti boljše upravljanje. Ideja je bila jasna in namen plemenit – z združenimi močmi ustvariti boljše pogoje za razvoj športa, kulture, turizma in mladinskih programov. Vendar ko zdaj zremo v preteklost, se porajajo vprašanja. Ali smo v naših prizadevanjih resnično dosegli zastavljene cilje? Ali smo morda v želji po optimizaciji izgubili delček duše, ki te dejavnosti dela tako posebne?

Ne moremo spregledati, da Zavod v zadnjih letih beleži izgube, da dragocen kader odhaja, kar kaže, da se lepa slika, ki smo jo želeli naslikati, krha. Zadnje prevzete naloge, kot sta upravljanje pokritega velodroma in bazena, zahtevajo še večjo pozornost, dela in sredstev. Zastavlja se vprašanje, ali smo pripravljene in sposobne to nalogo izpeljati tako, da bo koristila vsem.

Vendar ne smemo obupati. Vsaka kriza prinaša tudi priložnosti. Kot nekdanji športnik vem, da je vsak poraz le lekcija na poti do zmage. Morda je čas, da ponovno premislimo, kako lahko Zavod Novo mesto najbolje služi naši skupnosti. Ali lahko najdemo načine, kako ohraniti kakovosten kader, kako bolje izkoristiti proste termine v naših objektih in kako še bolj povezati šport, kulturo, turizem in mladino z drugimi deli naše skupnosti?

Vprašajmo se, kaj bi bilo Novo mesto brez svojega veseljaškega utripa, brez

kolesarstva, brez zidaniškega turizma na Trški gori, brezčasnih predstav v APT in navihane dolenjske mladine na cvičkariji. Te dejavnosti niso le del naše sedanjosti, ampak so most v prihodnost, ki jo želimo zgraditi za prihodnje generacije.

Pred nami je izziv, kako preoblikovati Zavod Novo mesto, ne da bi pri tem izgubili njegovo srce in dušo. Kako lahko zagotovimo, da bodo šport, kultura, turizem in mladinske dejavnosti še naprej bogatile naše življenje in prispevale k razvoju naše skupnosti? To so vprašanja, ki si jih moramo zastaviti, in izzivi, ki jih moramo skupaj premagati. Kot mlad član mestnega sveta sem poln upanja, da bomo skupaj našli pot naprej, pot, ki bo Novo mesto ohranila kot živahno središče, kjer se prepletajo zgodovina, kultura, šport in mladostniška energija, v mestu, ki ne samo da preživi, ampak cveti v vsej svoji raznolikosti in lepoti.

Žiga Papež,

Gibanje Svoboda

NEUSPEŠNO REŠEVANJE ROMSKE PROBLEMATIKE

Lepše bi bilo pisati o prijetnih stvareh, ki bi privabile upanje v lepšo prihodnost prebivalcem Mestne občine Novo mesto. Vendar se ni možno izogniti temi, pri kateri se soočamo z velikimi težavami. To je romska problematika. Kako resna je, se je ponovno pokazalo ob letošnjem vstopu v novo leto. Tolikšnega streljanja iz orožja v Žabjaku že dolgo ni bilo. Posledice so se k sreči poznale na štirih preluknjanih avtomobilih ter strehah. Krajan iz Muhaberja ima na svoji sončni elektrarni osem evidentiranih poškodb izstrelkov. K sreči sem zapisal zato, ker se lahko v prihodnje zgodi, da izstrelki pade tudi na krajana in s tem pride do tragičnih posledic. In to iz naselja, v katerega je občina ob podpori države za njegovo ureditev namenila cca. 3,5 mio €. Morebiti najbolje poznam širino romske problematike, saj že od leta 2005 vodim Regijsko civilno iniciativo (RCI), katere člani so tudi iz ostalih občin JV Slovenije, vendar sva županom Macedonijem glede njegovega pristopa do romske problematike že dolgo na

nasprotnih bregovih. Na povezavi <https://www.dnevnik.si/1042734505> najdete članek iz leta 2016 z naslovom »Civilna iniciativa je prepričana, da občinski načrt ureditve Žabjaka vodi v getoizacijo Romov«. Župan je za ta prispevek izjavil: »Javno lahko tudi zagotovim, da bodo ukrepi urejanja romskega naselja vzporedni z ukrepi izboljšanja razmer v okoliških naseljih.« Županu je seveda težko priznati zmoto. Raje skrbi za mojo odmaknjenost od tega. Sem tudi član Odbora za spremljanje položaja romske skupnosti, ki pa je imel do sedaj zgolj tri seje brez nekih rezultatov, ki pa jih ob takšnem županovem odnosu niti ne more biti.

O županovem odnosu kaže tudi seja Komisije za peticije dne 13. 2. 2024. O njej me je seznanil član RCI iz Škocjana Bogdan Krašna, kjer je tudi občinski svetnik. Seje so se udeležili trije predstavniki Občine Škocjan in trije Občine Šentjernej. Kot predstavnik Mestne občine Novo mesto se je seja udeležil le podžupan Urban Kramar, ki s svojim nastopom ni bil prepričljiv. Glede na zgolj njegovo udeležbo je viden odnos MO Novo mesto do romske problematike.

Zakaj pravzaprav kritika županovega pristopa do reševanja romske problematike, ko daje vtis svoje angažiranosti ob pripravi predlogov sprememb zakonov? Zato ker je naivno verjel v sprejetje teh predlogov, kot je naivno verjel, da bo ogromen vložek v urejanje Žabjaka prinesel izboljšanje stanja. Žal je ravno nasprotno. Črne gradnje, ki jih ni možno odstraniti, rastejo po tekočem traku. Getoizirano naselje, ki povzroča vse hujše težave, se tako veča. Navidezni strokovnjaki zatrjujejo, da bo urejanje bivanjskih razmer prineslo izboljšanje stanja in doprineslo k socializaciji Romov. Takšno zgodbo smo v KS Bučna vas poslušali že leta 1984 ob prvem sprejetju ureditvenega načrta za Žabjak. Takrat je bilo v tem naselju 200 Romov. Danes jih je po neuradnih podatkih okoli 1.000. Pa kljub temu imamo skoraj 100-odstotna nezaposlenost, Romov z dokončano osnovno šolo pa zgolj kakšen odstotek. Verjetno bomo že čez 10 do 15 let pričala novemu ureditvenemu načrtu, ko bo v tem naselju 2.000 Romov. Glede na neuspešnost reševanja romske problematike, seveda ob takšnem pristopu

državne politike, lahko v prihodnje pričakujemo le še več težav. Verjetno nekateri občani ne občutite takšnih težav, vendar se zamislite ob raznih zapisih kriminalnih dejanj, predvsem pa nad tem, kolikšna sredstva se namenijo za ničelne rezultate. Država tudi v prihodnje ne bo imela težav dodeljevati sredstva za urejanje romskih naselij. Da le ostanejo na istem mestu, kot so. Vključevanje Romov na trg dela bi moral biti temelj pri reševanju romske problematike. Seveda je pomembno šolanje, a to, da jim izobrazba omogoča boljšo zaposlitev, morajo Romi sami spoznati. Tako pa jim socialna podpora ne daje motivacije za izobraževanje.

Vlada sicer sprejema Nacionalni program ukrepov Vlade Republike Slovenije: ko se je končal za obdobje 2017–2021, je bil v obravnavi za obdobje 2021–2030. Vzel sem si čas in primerjal oba. Za novo obdobje je bilo zapisano skoraj vse enako kot v prejšnjem, dodano pa bistveno več strani. Ni pa bilo nikakršne analize uspešnosti ali neuspešnosti zapisanih ukrepov. Primerjavo obeh s svojim komentarjem sem poslal vladi in vsem takratnim poslancem. Rezultat je bil zmanjšanje obširnega programa za 30 strani, a žal brez vsakršnih analiz. Verjetno zato, ker bi se pokazali katastrofalni rezultati.

Silvo Mesojedec,

Lista KONKRETNO

RAZVOJNA USMERJENOST MESTNE OBČINE NOVO MESTO

Novo mesto, biser ob reki Krki, se razvija v pravo središče dinamičnega življenja. V Listi Gregorja Macedonija aktivno sodelujemo v posameznih odborih in občinskem svetu ter podpiramo nove možnosti za razvoj mesta.

Ena od ključnih nalog, ki se ji ekipa Liste Gregorja Macedonija posveča, je reševanje stanovanjske problematike. Zavedamo se pomena zagotavljanja dostopnih bivališč za vse prebivalce. Z ukrepi za spodbujanje stanovanjske gradnje in prenove starejših stavb si prizadevamo za raznoliko ponudbo stanovanj, ki bo zadovoljila potrebe različnih skupin prebivalcev. Predvsem je cilj zagotoviti večje število najemniških stanovanj, da bi občanom zagotovili najemnine po dostopnejših cenah.

Poleg tega se aktivno zavzemamo za razvoj družbenega življenja v mestu,

da Novo mesto postane prostor, kjer se ljudje srečujejo in povezujejo. S podporo lokalnih prireditev, kulture ter umetnosti prispevamo k ustvarjanju živahnega mestnega utripa. Naj spomnimo na zelo dobro organizirane in obiskane dogodke skozi cel december, ki je ponudil zabavo in druženje široki množici obiskovalcev, od najmlajših do najstarejših.

Na področju športa si prizadevamo za izboljšanje infrastrukture in spodbujanje športnih aktivnosti. S tem želimo ustvariti pogoje za aktivno in zdravo življenje prebivalcev. Investicije v športna igrišča, plavalni bazen z dodanim bazenskim dvigalom za invalide, v obnovo športnih dvoran, izgradnjo nadstreška in prenovo tribun na stadionu Portoval ter podporo lokalnih športnih klubov so le nekatere od aktivnosti, ki jih podpira ekipa Liste Gregorja Macedonija.

Vsi ti pozitivni razvojni koraki prispevajo k oblikovanju občine Novo mesto kot privlačno, dinamično in skupnostno naravnano okolje. Lista Gregorja Macedonija s svojo predanostjo kaže, da s skupnimi močmi lahko oblikujemo občino, v kateri se vsakdo počuti domače, hkrati pa ohranja bogato kulturno in naravno dediščino. Sledimo skupnemu cilju – gradimo boljšo prihodnost za vse občane Novega mesta.

Jasna Kos Plantan,

Lista Gregorja Macedonija

ZELENI PREHOD DA, A NE NA ŠKODO LJUDI

Od leta 2022 je v občini Novo mesto poleg plina možno uporabiti za ogrevanje tudi druge energente, kot so lesna biomasa, toplotne črpalke in geotermalna energija, seveda pod pogojem, da je izvedba ogrevanja narejena z modernimi napravami, ki v najmanjši možni meri obremenjujejo okolje. Male kurilne naprave slabe kakovosti so namreč resna težava za kakovost zraka tudi v Novem mestu.

Sveži vladni zakon pa to novost v naši občini postavlja pod vprašaj, saj predvideva, da v strnjenih naseljih projektiranje in vgradnja kurilnih naprav na trda in tekoča goriva v novogradnjah ne bosta dovoljena. Za obstoječe stanovanjske objekte pa se raba lesne biomase močno omejuje, saj bo prepovedana tudi v večjih adaptacijah, ko bo za investicijo potrebno gradbeno dovoljenje. Namesto spodbujanja k nakupu sodobnejših

kurilnih naprav se vlada odpoveduje izrabi lesnega bogastva, ki ga ima Slovenija.

V Novi Sloveniji podpiramo prizadevanja EU za čistejše okolje in t. i. zeleni prehod, vendar naj bo ta izveden modro, ne pa da se v imenu ekologije znižuje kritičnost razprave, kot je bila praksa do sedaj. Podobno kot vlada v novem zakonu nerazumno omejuje uporabo lesne biomase, zavira tudi razvoj jedrske energije. Sočasno pa namenja ogromno subvencij za sončno energijo, ki ne prinaša niti zanesljivosti oskrbe niti znižanja CO2 odtisa. Vse te napačne odločitve pa dražijo ceno elektrike in obetajo težke čase za kmetijstvo, propad industrije in izgubo delovnih mest.

Nova Slovenija je v zakonodajno proceduro vložila predlog za posvetovalni referendum o smotrnosti novega energetskega zakona, s katero želi preprečiti to norost. Če želite izvedeti več o spornem zakonu in prispevati svoj podpis v podporo za posvetovalni referendum, lahko to storite na spletni strani nsi.si.

Marko Dvornik,

Nova Slovenija

NOV CVET

Nova pomlad prinaša svež veter sprememb in prebujanje v Sloveniji. Ob prehodu v novo obdobje se v družbi odpirajo številne razprave o pravicah, pri čemer bi posebno pozornost namenili ženskim pravicam. Marec, ki je znan po mednarodnem dnevu žensk, je kot nalašč za osvetlitev pomembnih vprašanj, s katerimi se soočajo ženske v naši državi.

V teh časih opažamo vztrajen napredek pri uveljavljanju enakosti spolov in boja proti diskriminaciji. Ženske v Sloveniji se vedno aktivneje vključujejo v različne sfere družbenega življenja, od politike do gospodarstva, športa in kulture. Kljub temu pa ostaja še veliko ovir, ki jih je potrebno premagati. Ena od ključnih nalog je zagotoviti enake možnosti in pravice, predvsem pa enako plačilo za ženske na vseh področjih.

Pomlad je čas obnove in rasti, kar se odraža tudi v naši družbi. Z vsakim novim cvetom, ki zacveti, se zdi, da se prebujajo tudi zavesti ljudi o pomembnosti enakosti in spoštovanja vseh članov družbe. To je čas, ko se zavedamo, da smo vsi del istega vrta in da lahko le skupaj zgradimo pravičnejšo in enakovrednejšo družbo.

Vendar pa se v tem obdobju zavemo tudi pomanjkljivosti v nekaterih projektih, ki naj bi služili participaciji in demokratičnemu odločanju. Županovo delo bi moralo biti usmerjeno v krepitev skupnosti in zagotavljanju enakih možnosti za vse prebivalce. Pogosto pa se izkaže, da so mehanizmi participacije zgolj fasada za prikrivanje dejanskega odločanja in upravljanja, ki ostaja v rokah elit. Prav tako v nekaterih primerih opažamo, da se županovi ukrepi ne izvajajo v dobrobit vseh, temveč so usmerjeni le v izpolnjevanje ... ciljev. Podražitev vrtca na eni strani in na drugi strani pocenitev NUSZ zgolj za določeno podjetje.

V luči nove pomladi ter prebujanja srca in uma je zato nujno, da se še naprej zavzemamo za uresničevanje ženskih pravic in za zagotovitev, da vsaka ženska v Sloveniji lahko živi polno in enakovredno življenje. Hkrati pa je treba tudi kritično spremljati delo lokalnih oblasti, vključno z županom, in jih spodbujati k odgovornemu in transparentnemu delovanju v dobrobit vseh prebivalcev.

Naj bosta marec in nova pomlad čas, ko se zavežemo k spremembam in krepitvi enakosti ter spoštovanju vseh ljudi, ne glede na spol, raso ali druge značilnosti. To je pot naprej, ki jo skupaj soustvarjamo vsi.

Helena Brulc,

Socialni demokrati

»POMLAD V NOVEM MESTU«

Dnevi postajajo vse daljši in topli sončni žarki nas že razvajajo v zavetnih koticah.

Tudi narava s spočito zemljo, vlažnimi tlemi ter toplimi sončnimi žarki se je začela prebujati. Opazimo lahko že prve spomladanske rastline, ki nas razvajajo s prelepimi cvetovi. Drevesa in grmovnice bodo vzbrstela, travniki pa bodo prešli iz rjave v prijetno zeleno barvo. Iz dneva v dan bo več pozitivne energije, ki nam jo daje narava s svojo barvitostjo.

Tako kot narava se prebuja tudi Novo mesto. Iz zaspanosti v preteklih letih, ko ni bilo vidnih novih objektov, ki bi lahko dvigovali kakovost življenja Novomeščanov, prehajamo v obdobje pomladi-prebujanja, ko imamo kar nekaj novih pridobitev. Spomnimo se le nekaterih od njih. V samem mestnem središču smo uredili Glavni trg, pridobili smo nove brvi čez našo lepoticno reko Krko, velodrom je dobil streho, postavili smo pokriti bazen, uredili kar nekaj kilometrov kolesarskih

poti in še bi lahko našteval projekte, ki so se realizirali na celotnem območju Mestne občine Novo mesto.

Očem skrita pa je dotrajana komunalna infrastruktura, ki ji dolga leta ni bilo posvečeno dovolj pozornosti. Ponosni smo lahko na prenovljene vodarne in centralno čistilno napravo, ki zagotavljajo ustrezno čisto vodo za meščane ter ustrezno prečiščeno fekalno vodo.

Da bomo lahko tudi v prihodnje občudovali lepoto narave v vseh letnih časih, bomo morali več sredstev namenjati tudi prenovi dotrajane kanalizacijske mreže, ki je zgrajena še iz betonskih in azbestno cementnih cevi. Pri omenjenih ceveh se je opazilo, da so stiki cevi zelo slabi, zato pogosto prihaja do nekontroliranih izpustov fekalnih/meteoritnih vod ter posledično do vdorov zemlje. Vsem mora biti cilj, da čim manj pitne in odpadne vode izteče v zemljo zaradi dotrajane komunalne infrastrukture, zato bo potrebno v prihodnje intenzivneje vlagati v obnovo komunalne infrastrukture.

Na podlagi volilnih rezultatov preteklih volitev in prejetih glasov meščanov Novega mesta smo v mestnem odboru SDS Novo mesto veseli, da smo lahko del ekipe, ki vodi Novo mesto v POMLAD. Izvoljeni predstavniki SDS v občinski svet si bomo tudi v prihodnje prizadevali, da se bo vlagalo tudi v »skrite« objekte, s tem pa še v kakovostnejše bivanje v sodobnem Novem mestu. Če prepoznate izzive, ki bi jih želeli, da jih skupaj rešimo, nam jih lahko zaupate in potrudili se bomo, da vam pomagamo.

S skupnim sodelovanjem vseh deležnikov v Novem mestu nam bo zagotovo uspelo pripeljati Novo mesto tudi proti POLETJU.

Peter Kostrevc,

Slovenska demokratska stranka

NOVE IN STARE POTI TRŠKE GORE

Vsakodnevno se desetine Novomeščanov poda na poživljaljoč sprehod, tek ali celo kolesarjenje po pobočjih vinogradniške Trške gore in okoliških gričev. Sami, v paru, družinsko ali skupinsko. Eni gredo na vrh k cerkvi, drugi križem kražem. Vsi si želijo sprostitve. Da jim jo prijeten telesni napor, drugim mir pred mestom, tretjim lepi razgledi, naslednjim pa morda kozarec vina ali pa vesela družba. Zaradi neposredne bližine Novega mesta, svojih vzvalovljenih deloma tudi naporno strmih pobočij ter zaradi

aktualnega življenjskega sloga, ki ceni skrb za zdravje, oddih in spoznavanje sveta, postaja danes Trška gora, ki je že stoletni dom vinogradnikov in vina, tudi prav posebno rekreacijsko območje za meščane in okoličane ter prostor oddiha turistom in avanturistom. Že od nekdaj pa je ta obmestna gorica, morda tudi zaradi sladkega vina, ustvarjalni ali navdihujoči prostor umetnikom. Marsikaj so tu in celo zanjo ustvarili Slak, Kozina, Povh, Potočar, Henček in mnogi pred njimi ter za njimi.

A Trška gora, ki bi z vinogradnikovim pridelkom, znanjem in veseljem želela streči gostom iz mesta in od daleč, je v precejšnjem delu še danes brez zdrave pitne vode. Mnogi še uporabljajo kapnico. Gostoljubja med Trškogorci ne manjka, a obiskovalcem je gostinska ponudba le redko pri roki, turističnih informacij je malo, še manj spominkov, skupnega dela in nastopa mnogih na Trški gori in pod njo nastanjenih društev, podjetij, pridnih posameznikov in šolnikov tudi še ne. Celo vinogradi izginjajo. S temi in sorodnimi vprašanji, z lepotami, težavami in izzivi pa se prav sedaj ukvarja iniciativna skupina Trškogorcev. Želijo izoblikovati skupno vizijo in strategijo za razvoj tega verjetno najbolj znanega slovenskega vinskega hribčka.

V Gibanju Svoboda smo Trško goro, podobno kot novomeško mestno jedro, reko Krko in gozdnate Gorjance, izpostavili v volilnem programu. Trška gora mora, menimo, ohraniti svojo primarno vinogradniško-sadjarstvo podobo, prav pa je, da izkoristi tudi svoje novodobne potencialne, posebej turistične in rekreacijske. Zagotovo je občina pri tem tako glede razvoja komunalne, kulturne in rekreacijske infrastrukture kakor pri spodbujanju razvoja zanimivih turističnih produktov in njeni promociji pomemben partner.

Tomaž Levičar,

Gibanje Svoboda

Župan Gregor Macedoni se je udeležil seje parlamentarnega Odbora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo, na kateri so obravnavali poročilo vlade o položaju romske skupnosti v Sloveniji. Izpostavil je nekatere pomanjkljivosti poročila in ponovno opozoril na potrebno zakonodajno sistemsko in celovito reševanje problematike otrok iz težavnih socialnih okolij, v katerih se stanje ne izboljšuje.

Mama Manka je ob 35-letnici svojega lika priredila zabavo, ob tem pa ji je podžupan Urban Kramar izročil posebno priznanje Mestne občine Novo mesto za promoviranje našega mesta in dolenske srčnosti.

V Olimpijskem centru Novo mesto so zaključena dela na peščeni trim stezi v skupni dolžini 1000 metrov. Pot, ki se vije tudi skozi bližnji gozd, je dopolnjena z vadbenimi postajami, na katerih najdete trenažna orodja iz naravnih materialov.

V županovo pisarno so glasen smeh in tradicionalne slovenske dobrote prinesli otroci iz enote Metka Vrtca Pedenjped. Na dan slovenske hrane otroke običajno v njihovih igralnicah obišče župan, tokrat pa so vrtničkarji zajtrk prinesli kar v mestno hišo Rotovž.

Nad športnimi površinami v Portovalu smo postavili tribuno in uredili stojišča na travnatih površinah, ki jih boste navijači in gledalci lahko preizkusili že v prihodnjih dneh.

Podžupan Urban Kramar je v dar prejel novomeški kulinarčni spominek vitulo, ki je bila navdihnjena z dolenskim avtohtonim vinom cvičkom in situlo. Vitulo so ustvarile dijakinje novomeške Srednje šole za gostinstvo in turizem, zanjo pa so bile na mednarodnem tekmovanju nagrajene z dvema zlatima medaljama.

Večnamenska pot za kolesarje in pešce, ki že od lanskega leta na prvem odseku povezuje mestno jedro prek Julijine brvi z mostičem na Lebanovi ulici, se bo od tu v prihodnje navezala na državno cesto v Šmihelu. Dela na 350-metrskem odseku bodo zaključena do konca poletja, načrtovana naslednja etapa pa bo sprehajalce vodila še do Mordaxovega sprehajališča.

Gradnja dveh občinskih blokov v Podbrezniku, ob katerih se gradijo tudi trije bloki v lasti Stanovanjskega sklada Republike Slovenije, poteka po načrtih. 184 stanovanj, od katerih jih bo 81 javnih najemnih, bo vseljivih predvidoma v prihodnjem letu.

Župan Gregor Macedoni in skrbnik mestne trte Peter Korene iz Društva vinogradnikov Trška gora sta v družbi predsednika Zveze društev vinogradnikov Dolenjske Mirana Juraka na valentinovo tradicionalno obrezala potomko najstarejše žlahtne vinske trte na svetu. Rez trte napoveduje tudi letošnji Festival cvička, ki bo med 24. in 26. majem potekal na Glavnem trgu.

Šolsko pot v Bršljinu krasi sedem sveže zasajenih dreves. Delovni akciji, ki je nastala na pobudo projekta Urbanka, se je pridružil tudi podžupan Urban Kramar.

Župan Gregor Macedoni je v družbi predstavnikov Škofijske karitas Novo mesto tudi uradno predal namenu avto, prilagojen invalidni osebi, za katerega smo na 13. Dobrodelnem županovem teniškem turnirju zbirali donatorska sredstva. Študentka Iza in mati Eva bosta zdaj lažje in kakovostneje stopali novim priložnostim na svoji poti.

Koncert Novomeškega simfoničnega orkestra Glasbene šole Marjana Kozine, ki se vsako leto tradicionalno zgodi na predvečer Prešernovega dne, je v Športno dvorano Marof znova privabil več kot tisoč obiskovalcev. 140 nastopajočih je pod taktirko dirigenta Mira Sajeta zaigralo klasično glasbo in priljubljene Abbine popevke. Instrumentaliste so v vlogah solistk spremljale flavtistka Maja Špilar, sopranistki Eva Gorenc in Zoja Maksli ter mezzosopranistka Kristina Koračin, pridružil se jim je tudi mladinski pevski zbor glasbene šole.

ŽE 38. PRIREDITEV ŠPORTNIK LETA V NOVEM MESTU

Boštjan Pucelj

Zavod Novo mesto je v Kulturnem centru Janeza Trdine pripravil že tradicionalno letos 38. prireditev Športnik leta. Njeni nameni so predstavitev in popularizacija športa, športnikov in športnih delavcev ter zahvala za njihovo vloženo delo v šport.

Nagrade najboljšim so podelili atletinja Maruša Mišmaš Zrimšek, košarkar Zoran Dragič in nekdanji športnik leta Novega mesta, smučar Matjaž Vrhovnik. Za najboljšo športnico je bila razglašena atletinja Klara Ljubi. Kolesarka Neža Zupančič je drugouvrščena športnica v novomeški občini, Lana Slatinšek, igralka namiznega tenisa, pa je zasedla tretje mesto. Najboljši športnik je postal kolesar Anže Ravbar. Na drugo in tretje mesto pa sta se uvrstila atlet Matevž Šuštaršič in Miha Fabijan, član Avto športnega društva Novo mesto. Najuspešnejši klub v novomeški občini je Moški rokometni klub Krka.

Na prireditvi je bilo podeljenih 61 županovih priznanj športnikom in športnicam za osvojitve naslova državnih

prvakov ali za nastop v reprezentanci Slovenije v kadetski, mladinski ali članski kategoriji. Slednje je podelil podžupan Urban Kramar. Nagrade za slušnim športnim delavcem za večletno aktivno delo v športu je prejelo trideset posameznikov; podelil jih je direktor Zavoda Novo mesto Aleš Makovac. Od tega je bilo podeljenih enajst občinskih priznanj, bronasto Bloudkovo značko je prejelo devet posameznikov oziroma posameznic, dobitnikov srebrnih priznanj pa je bilo osem. Najvišje priznanje, zlato

Bloudkovo značko za življenjsko delo za več kot trideset let dela v športu, sta prejela Janko Hrovat (kolesarstvo) in Miran Jerman (košarka). Tradicionalno so bila podeljena tudi priznanja za dosežke v 63. sezoni Delavskih športnih iger v ženski, moški in skupni kategoriji.

Prireditve so popestrili nekdanja finalistka v šovu Slovenija ima talent Maša Ferme, vokalna skupina Singerca in tolkalna skupina Muvaruvagruva, povezovala jo je Nina Štampohar.

Športnica leta je postala atletinja Klara Ljubi (v sredini), drugouvrščena je kolesarska Neža Zupančič (levo), medtem ko je bila tretja v izboru igralka namiznega tenisa, Lana Slatinšek (desno).

Boštjan Pucelj

NOVO MESTO

ORGANIZATOR
ZAVOD NOVO MESTO

FESTIVAL
Cvicka

PARTNERJI

Zveza društev vinogradnikov Dolenjske

TEMA cvicka

NOVO MESTO

Cvickarja

www.festival-cvicka.si

24.-26.
maj
Novo mesto

PUST 2024

Pestro pustno dogajanje je potekalo na Glavnem trgu, kjer so pod vodstvom strokovne komisije izbirali naj pustni krof in naj pustno masko. Za animacijski program je poskrbel Plesni studio Novo mesto, povorka z Mestno godbo Novo mesto in mažoretkami pa je zakorakala po Župančičevem sprehajališču do Glavnega trga.

BAZEN NOVO MESTO Z DVIGALOM ZA INVALIDE

Bazen Novo mesto je februarja v uporabo prejel dvigalo za dostop v vodo, ki gibalno oviranim osebam omogoča, da uživajo v gibanju v vodi. Dvigalo so namenu predali predsednik Slovenskega paraolimpijskega komiteja Damijan Lazar, predsednik Društva paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja Jože Okoren ter župan Gregor Macedoni, njegovo uporabo pa je demonstriral paraplavalec Aleš Sečnik, svetovni rekorder v svoji kategoriji. Na občini smo mobilno bazensko dvigalo za invalide i-Swim v vrednosti dobrih 10 tisoč evrov naročili pri Zavodu Brez ovir in ga v celoti financirali s podporo evropskega projekta VARCITIES, ki je usmerjen v spodbujanje fizične dejavnosti, bolj zdravega načina življenja in kakovostnejše življenje vseh občanov.

📷 Robert Kokol, Foto Asja

Kot je na dogodku ob predaji dvigala poudaril predsednik Društva paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja Jože Okoren, za veliko večino invalidov plavanje, razgibavanje v vodi in izvajanje fizioterapije predstavljajo pomemben del ohranjanja zdravja v vseh obdobjih starosti. Plavanje je zanje zelo blagodejno kot del rehabilitacije in eden od pomembnejših posebnih socialnih programov za invalide. Znano pa je, da se iz ljubiteljskega in rekreativnega plavanja »rojevajo« tudi plavalci športniki, ki so v tekmovalnem procesu in se uvrščajo tudi v reprezentance, tudi nastope na paraolimpijske igre.

Dogodka ob predaji dvigala se je udeležil tudi eden najuspešnejših slovenskih paraolimpijcev, paraplavalec Darko Đurić, udeleženec treh paraolimpijskih iger in večkratni dobitnik medalj s svetovnih in evropskih prvenstev ter tudi svetovni rekorder v svoji kategoriji v 25-metrskem bazenu. V videoposnetku o uporabi dvigala je nastopil paraolimpijec, parakolesar Primož Jeralič, slovenske barve na mednarodnih športnih tekmovanj pa zastopata tudi plesalca Nastija Fijolič in Klemen Dremelj, ki sta na prireditvi zaplesala angleški valček. Do sedaj so slovenski paraolimpijci osvojili že preko 50 paraolimpijskih medalj, od tega tri v paraplavanju. Prvo paraolimpijsko medaljo, še v bivši državi Jugoslaviji, je leta 1972 v atletiki osvojil Jože Okoren.

V Olimpijskem centru Novo mesto je osebam z različnimi ovirami namenjena posebna pozornost. Tako je v bližini konjenskega centra, ki izvaja hipoterapijo, vzpostavljena čutna pot za slepe in slabovidne, bazen pa je bil že v osnovi zgrajen tako, da je dostopen invalidom. Bazensko dvigalo gibalno oviranim dodatno olajša dostop v vodo, pri čemer ne gre samo za invalide na invalidskih vozičkih, temveč tudi za invalide na berglah, opornicah, za starejše in za druge gibalno ovirane osebe, ki jim bo strokovno osebje Olimpijskega centra Novo mesto na voljo za pomoč pri vstopanju v bazen in iz njega. V Sloveniji je sicer samo še pet bazenov, ki imajo tovrstno dvigalo za dostop v vodo, zato so vrata Bazena Novo mesto na široko odprta gibalno oviranim iz vse Slovenije.

Podžupan Mestne občine Novo mesto Urban Kramar je ob predaji bazenskega dvigala poudaril, da je največje zadovoljstvo, ko vidiš, da prostori živijo za namen, za katerega so bili ustvarjeni, in da so napolnjeni z energijo zadovoljnih uporabnikov. »Šele ko infrastruktura dobi človeško dimenzijo, je njen namen izpolnjen,« je povzel vodilo evropskega projekta VARCITIES, ki v središče svoje vizije postavlja državljane in človeške skupnosti v prepričanju, da bi morala v prihodnosti mesta postati popolnoma osredotočena na človeka.

Evropski projekt VARCITIES, v okviru katerega je Mestna občina Novo mesto za revitalizacijo športno-rekreacijskega centra v Češči vasi pridobila dobrih 510 tisoč evrov nepovratnih sredstev, ima cilj, da prek prepleta sodobnih tehnoloških rešitev in naravnega okolja oblikuje celostno ponudbo rekreacijskih in športnih programov za vse generacije in za vse skupine prebivalcev s poudarkom na ranljivih skupinah.

Projekt je sofinanciran iz programa raziskav in inovacij Evropske unije Obzorja 2020, številka pogodbe: 869505.

INTERVJU: NATALIJA GLOBEVNIK, RAVNATELJICA OŠ BRŠLJIN NOVO MESTO

Nadaljujemo s pogovori z ravnateljki osnovnih šol v novomeški občini. Tokrat je na vrsti ravnateljica Osnovne šole Bršljin, Natalija Globevnik.

Kakšna je zgodba in zgodovina bršljinske šole?

Zgodba se je začela v šolskem letu 1971/72 z ravnateljem Borisom Gabričem. Šola je bila zgrajena na pobudo delavcev tovarne Novotek v Bršljinu, ki so prispevali večji del denarja, del pa je bil zbran tudi s samoprисpevki krajanov šolskega okoliša. Vam to kaj pove? Meni veliko. Preprosti, odločni ljudje so od začetka verjeli v to šolo! Leta 1990 je bil dograjen prizidek, 2013 je bila šola energetske prenovljena. Prizadevamo si za urejanje notranjosti in okolice šole. Šola je menjala imena, ravnatelje (pet moških, tri ženske; sem osma po vrsti) in bila odskočna deska za nadaljnje izobraževanje številnim Novomeščanom, ki pišejo uspešne zgodbe. Na marsikaterem področju je orala ledino in se vključevala v inovacijske projekte. Leta 2017 je prejela priznanje Blaža Kumerdeja, najvišje priznanje, ki ga podeljuje Zavod RS za šolstvo. Dvakrat smo prejeli naziv Kulturna šola, preko dvajset let delujemo kot Ekošola. Za nami sta uspešno izvedena mednarodna projekta Erasmus+. Naš simbol šole je barvita spirala, ki z leti sobivanja zaposlenih z učenci posebej pomen: raste in se uči. Za zidovi učilnic je več kot pol stoletja izkušenj, modrosti, znanja, kar želimo nadgrajevati in deliti z lokalnim ter širšim okoljem.

Katere so vrednote, za katere si želite, da bi jih vaši učenci osvojili do zaključka šolanja pri vas?

Vrednote smo zajeli v viziji šole *Z odgovornim delom in spoštovanjem gradimo svoj svet prihodnosti*, jih poudarili v prenovljenem vzgojnem in razvojnem načrtu šole (spoštovanje, strpnost, znanje, ustvarjalnost, odgovornost, skrb

Boštjan Pucelj

za zdravje, okolje, medsebojne odnose). Moje sporočilo učencu: *Karkoli boš v življenju delal, bodi pošten in iskren do sebe in drugih. Ostani človeku Človek. Delaj majhne, pogumne korake. Uporablaj znanje, s srcem in mislijo na druge. Dobro se nikoli ne izniči, temveč ostane in deluje po neverjetnih poteh.*

Na katere dosežke vaših učencev ste najbolj ponosni?

Na prigrano dvojko pri učencih z učnimi težavami ali iz manj spodbudnega domačega okolja. Na romske učence, ki so se vpisali v srednjo šolo in jo tudi obiskujejo. Na športne dosežke, nagrade na likovnih, filmskih in literarnih natečajih, na nastope pevskih zborov in gledališke skupine, likovne razstave, priznanja na tekmovanjih iz znanja, na prve, a že nagrajene podjetniške ideje.

Kako pomembno je za vas, da šola podpira individualnost otrok, da razvijejo svoje sposobnosti?

Zelo. Prepoznati, videti učenčeva močna področja, da jih bo preko ustrezno izbranih dejavnosti razvijal. Podpreti učenca tam, kjer je šibkejši, da bi ga primanjkljaji manj ovirali. Od učitelja terja to veliko energije in znanja. Na učenčevo individualnost vplivajo tudi vrstniki. Učenec se pili v odnosih z drugimi in brez njegove aktivne vloge se ne zgodi veliko.

Veliko poudarka na vaši šoli dajete tudi dobrotelčnosti – zakaj je pomembno, da to otroci čim prej ponotranjijo?

Učenci tako razvijajo empatijo in kompetence za spoprijemanje s situacijami kasneje. V življenju vsak naleti na težke situacije. Takrat se ne sprašuje, temveč vleče iz zakladnice izkušenj, naučenega. Delati dobro prej se morda ne splača, je pa edino smiselno.

Kako pomembno je za vas tvorno sodelovanje s starši otrok?

Zaposleni na šoli in starši imamo skupni imenovalec: otroka. Učenec je na prvem mestu. V njegovo korist delujemo, če se odrasli pogovarjamo odprto, iskreno, se slišimo in podpiramo pri postavljenih pravilih.

Kakšni so glavni izzivi za šolo v prihodnje?

Šola mora delovati v koraku s časom, se odzivati na aktualne probleme, biti učinkovita, inovativna. Vključili smo se v projekt Digitrajni učitelj, pridobili akreditacijo Erasmus+ za nova mednarodna sodelovanja, se pridružili Mreži za kakovost šol, saj želimo izboljševati svoje delo. Morda se bomo zaradi gradenj in priseljevanj morali soočiti s širitvijo šole. Želim si, da ostane kakovostna javna šola v obeh odločevalcev prioriteta. Izobrazba je otrokova prihodnost. Naj se ne varčuje na plečih šol. Da nam ne bo kasneje žal.

IGRA, ZNANJE, GLASBA, PLES SO NAŠ IZZIV, SREČNI OTROCI SO NAŠ CILJ!

V Vrtcu Pedenjped Novo mesto se zavedamo, kako pomemben je celostni razvoj otrok, zato naše delo stremi k temu, da se poleg tradicionalnega programa, ki je zapisan v Kurikulumu za vrtece, poslužujemo tudi inovativnih pedagoških pristopov in sodobnih učnih metod dela. Z razvojem kulture učenja razvijamo in izboljšujemo celoten profesionalen razvoj in nudimo otrokom, staršem in tudi sebi varno, spodbudno učno in delovno okolje.

Vse koncepte povezujemo med seboj in kljub vsem ciljem, dejavnostim in velikemu številu otrok ne pozabimo na posameznega otroka. Otrokom v vrtcu omogočamo močno sodelovanje v vzgojno-izobraževalnem delu. Otroci so soustvarjalci učnega procesa.

Strokovni delavci otrokom pripravimo pestre učne materiale, največkrat recikliramo odpadno embalažo ali obogatimo naravni material ter skrbimo za čustveno oporo otrokom ter notranjo motivacijo. Zvedavost otrok pa jih s pripravljenimi dejavnostmi popelje v raziskovanje in učenje.

Strokovni delavci Vrtca Pedenjped Novo mesto smo že vrsto let vključeni v izobraževalni program NTC sistem učenja, ki ga vodi dr. Ranko Rajović, saj njegov način učenja temelji na prenosu znanj iz nevrofiziologije na področje učenja otrok. Dokazano je, da vsak otrok lahko razvije visoko stopnjo inteligentnosti, če se učenje združi z igro.

V oddelke vsakodnevno vnašamo dejavnosti, podprte z NTC učenjem. Razvoj možganov je najintenzivnejši v prvih letih otrokovega življenja, zato program NTC učenja vključujemo že v oddelke najmlajših otrok. Otroke skozi

igro in gibanje spodbujamo k reševanju gibalnih nalog, pri tem pa upoštevamo razvojno-procesno stopnjo posameznega otroka.

Gibalne igre so pripravljene na sproščen in igriv način v obliki poligonov, ki spodbujajo otroke k razvijanju samostojnosti. Tako otroci pri usvajanju naravnih oblik gibanj, pridobivanju gibalnih spretnosti pri reševanju težjih gibalnih nalog samostojno iščejo rešitev gibalnega problema. Vzporedno s tem pa razvijajo akomodacijo oko-roka, koordinacijo celega telesa, orientacijo in ravnotežje. Poligone postavimo v

prostorih vrtca, prav tako izven njega, saj otrokom neraven teren predstavlja dodaten izziv.

Strokovni delavci želimo svoje znanje deliti s starši, zato smo v zimskem času pripravili NTC ZIMSKI ŠPORTNI DAN nekoliko drugače. Z zabavnimi nalogami smo starše poučili in spodbudili k uporabi metode sodobnega NTC učenja.

Dokazali smo, da se v zimskim dneh lahko uživa, uči in družijo kljub pomanjkanju snega, pripomočke za igro pa si lahko izdelamo sami iz naravnega in odpadnega materiala.

Tako kot rastejo otroci, raste tudi njihova želja po igri, znanju in gibanju, takrat se v igrah in gibanju združita asociativno in funkcionalno mišljenje.

Z roko v roki in našo miselnostjo, kako pomembno je gibanje, pa sovpada novi učni **koncept FIT PEDAGOGIKA**. To je naš drugi pomemben korak v sodobni tehniki učenja. UČENJE Z GIBANJEM. S pomočjo predavateljice in fiziologinje ge. Barbare Konda smo strokovni delavci Vrtca Pedenjped Novo mesto pridobili znanje o povezavi med gibanjem in učenjem. Vsi otroci se hitreje in lažje učijo prek gibanja. Različne didaktično

gibalne igre, učne metode in hitre gibalne stimulacije so pripravljene tako, da otroke notranje motivirajo in jih skozi zvedavo vsebino peljejo skozi igro ali plesa do novih spoznanj. Pedagoški način dela je zahteven za strokovne delavce, zato se že vrsto let izobražujemo na področju uvajanja FIT pedagogike z veliko podporo vodstva.

Še več pristočasnih dejavnosti pa posvečamo znotraj pedagoškega dela umetnostno-kulturni vzgoji, spodbujamo razvoj govora in bralno kulturo ter krepimo inkluzivno naravnost za otroke priseljence, romske otroke in otroke s posebnimi potrebami. S pomočjo procesnega spremljanja napredka in razvoja otrok vemo, v katerem razvojno-procesnem območju je otrok, in tako lahko pripravljamo učne poti, ki zagotavljajo večji napredek v okviru otrokovih sposobnosti in spretnosti.

V otroštvu pa je pomembno tudi kakovostno kulturno-umetniško okolje. Glasba je ritem, ritem je gibanje, je radost in veselje. S pesmijo se sproščamo, čustveno plemenitimo in bogatimo, krepimo pa tudi občutek pripadnosti in povezovanja med generacijami.

Zborček »Mali Pedenjped«, ki v vrtcu deluje že trinajst let, širi svoje veselje in radost celo šolsko leto. Intenzivne nastopajo v prazničnih dneh na Glavnem trgu ter v Domu upokojencev Novo mesto. Medgeneracijsko druženje s pomočjo pesmi in branja krepi in razvija socialne, moralne ter etične veščine. Omogoča prenos znanja, krepi občutek pripadnosti in povezanosti ter solidarnosti.

Vse te veščine želimo nuditi prav vsem otrokom iz našega okoliša, zato se je Vrtec Pedenjped Novo mesto 20. 9. 2023 javil na javni razpis Ministrstva za vzgojo in izobraževanje in pridobil njegovo soglasje za izvajanje krajšega programa. Brezplačni program se je začel izvajati v januarju in bo trajal vse do konca šol. leta v enoti Pikapolonica v času od ponedeljka do petka po dve šolski uri.

Vrtec Pedenjped Novo mesto ob veliki podpori zaposlenih, vodstva, staršev in ustanovitelja vzpostavlja izjemne učne pogoje in spodbudno ustvarjalno klimo za gradnjo vzgojno-izobraževalne skupnosti. To pa je naš skupni cilj.

Hvala, ker nas podpirate. Le skupaj lahko razvijamo kompetence trajnostno naravnega sistema vzgoje, učinkovitega učenja in poučevanja.

arhiv vrtca

arhiv vrtca

NOVA DREVESA V KS BRŠLJIN

Urbanka – pisarna celovite urbane prenove je v sodelovanju z Mestno občino Novo mesto in Komunalno Novo mesto zasadila sedem novih javorjev kot nadaljevanje drevoreda pri OŠ Bršljin in tako izpolnila eno izmed 261 pobud, ki so jih predlagali prebivalci in prebivalke ter obiskovalci in obiskovalke Krajevne skupnosti Bršljin. Kaj bo z ostalimi?

Odličen odziv prebivalcev KS Bršljin je pokazal, da občani radi sodelujejo pri odločanju o razvoju svojega kraja. Predstavniki Urbanke si želijo, da bi podobne akcije izvedli še drugod, pogovori so že stekli s KS Kandija - Grm. Natalija Zanoški

Urbanka je omenjene predloge na različne načine zbirala že jeseni: prek informativne brošure, t. i. zbiralnika idej, po e-pošti ipd. Večkrat so njeni predstavniki s stojnicami (in palačinkami) gostovali pred nakupovalnimi središči in bili nad odzivom domačinov prijetno presenečeni.

»Gre za metodo, pri kateri prebivalci neposredno sodelujejo in soodločajo o izboljšavah v svojem okolju, saj sami najbolje vedo, česa primanjkuje,« uvodoma pove vodja Regijskega NVO centra Maja Žunič Fabjančič. Urbanka je namreč neformalna mreža lokalnih nevladnih organizacij in posameznikov, ki delujejo na področju prostora. Sestava se razlikuje glede na projekt, za tokratno akcijo v KS Bršljin pa so poleg stičišča moči združili še društvo Est=etika, Zavod Zora in Matjana Urek. Podobno akcijo so leta 2017 izvedli v KS Center in kasneje je nastal Skriti park, lani pa so takšen participatorni proces speljali še v sosednji Občini Straža. In kako so se tokrat odzvali krajanje Bršljinja?

»Kar nekaj ljudi je prišlo zelo pripravljenih, tudi s katastrskimi številkami parcel, kjer si želijo spremembe. Prebivalci radi sodelujejo, ko jih nekdo povpraša po mnenju. Veseli nas, da se je veliko pobud nanašalo

na ozelenitev, urejanje igrišč ipd., medtem ko je bil v preteklosti v ospredju običajno promet,« še pove Žunič Fabjančič.

»Od skupaj 261 predlogov se jih je 13 nanašalo na prostore drugih KS. Največ jih je bilo na temo zelenih površin (94) in ocenjujemo, da gre za odraz sprememb v doživljanju javnega prostora v luči spreminjanja okolja in globalnih podnebnih sprememb ter reševanja tega problema. Še vedno pa prebivalci in obiskovalci Bršljinja zaznavajo večje

težave tudi v prometu (85) in na področju infrastrukture (49). Ponudba oz. program in grajena območja so se med pobudami znašli redkeje (skupaj 30), le treh pobud pa nismo mogli uvrstiti med vnaprej predlagane teme,« je o vsebini zbranih predlogov dejala predsednica društva Est=etika Natalija Zanoški.

Vse prejete pobude so namreč analizirali in jih javno predstavili v prostorih KS Bršljin. »Predvsem si želimo, da bo čim več pobud upoštevanih pri nadaljnjem načrtovanju prostora,« je dodal Blaž Habjan iz Zavoda Zora, sicer tudi član Sveta KS Bršljin.

In kaj o tem pravijo na MO Novo mesto? »Številne pobude so že zajete v projektih, ki se že pripravljajo, npr. manjkajoče povezave za pešce in kolesarje ob državni Ljubljanski cesti. Tukaj so v naslednjih letih predvideni res obsežni projekti (na čelu s podvozom pod železniško progo), ki bodo na novo osmislili ta prostor,« je povedal podžupan Urban Kramar in nadaljeval: »Med tistimi nekoliko manj obsežnimi, ki jih tudi ni malo, so številni kot nalašč za naše vsakoletno financiranje prek razpisa, ki ga peljemo s KS. Z njimi usklajujemo tudi sprotno vzdrževanje občinskih cest, javnih površin in širitve javne razsvetljave. Že to pomlad načrtujemo tudi pilotno izvedbo participativnega proračuna, tako da bo priložnosti za uresničitev pobud, ki so v pristojnosti občine, še kar nekaj.«

Od leve proti desni: ravnateljica OŠ Bršljin Natalija Globevnik, podžupan MONM Urban Kramar, Maja Žunič Fabjančič, vodja Regijskega NVO centra, Natalija Zanoški, predsednica Društva Estetika, zaposleni iz Komunalne Novo mesto ter Peter Železnik, pooblaščenec župana za mestno drevje, in Blaž Habjan iz Zavoda Zora. Peter Žunič Fabjančič

ZDRAV ČLOVEK NE BO NIKOLI RAZUMEL BOLNEGA

»Jaz sem ta oseba z epilepsijo. Zdaj teče 22. leto od prvega epi napada. Epilepsij je sicer več vrst, v mojem primeru pa to pomeni, da lahko dejansko v tem trenutku, med tem pogovorom »padem skup« na tla,« vodja in ustanovitelj območne Skupine za samopomoč oseb z epilepsijo - Dolenjska regija Silvester Vrhovnik odkrito odgovori na vprašanje, kako se je začela njegova nevladniška zgodba.

Silvester Vrhovnik se zahvaljuje vsakemu, ki obiskuje srečanja, pomaga sebi in ostalim: »Brez njih naša skupina ne bi bila tako srčna, pozitivna in pripravljena deliti znanja.« M.M

V našem mestu deluje vrsta društev, ki so jih ustanovile posamične skupine oseb z zdravstvenimi težavami. A pri vseh gre za enak namen: se povezati, deliti izkušnje, svetovati ostalim, navezati stike s strokovnjaki in o vsem skupaj obveščati javnost. Vsaka dolgotrajna bolezen nosi drugačne izzive, vsekakor pa je lažje, če imaš ob tem nekoga, ki svetuje »iz prve roke«.

Nič drugače ni, ko govorimo o epilepsiji in Društvu Liga proti epilepsiji Slovenija, ki ima po državi pet podpornih skupin. Kot omenjeno, dobra štiri leta tudi v Novem mestu. »Vsak prvi torek v mesecu se dobivamo v prostorih KS Drska,« pove Vrhovnik in za članek skuša podati enostaven odgovor, kaj sploh je epilepsija: »To pomeni, da pride do električnega impulza v glavi, ki ti prekine tok informacij v možganih in to sproži epileptični napad. Tisti del možganov ne deluje pravilno. Zase rečem: ko sem preveč obremenjen, imam v glavi eno varovalko, ki me vrže v epi napad.«

Napadi, njihova oblika in pogostost so različni, o čemer krovno

društvo ozavešča s številnimi strokovnimi publikacijami, pri čemer seveda sodelujejo z nevrologi, epileptologi in drugimi strokovnjaki. V Sloveniji naj bi bilo okoli 15.000 oseb z epilepsijo, kar 70 % je mladostnikov.

»Uradno diagnozo ti seveda postavijo nevrologi, v sodelovanju z njimi iščeš tudi ustrezna zdravila, pri kakšnih petih odstotkih je zadeva rešljiva z operacijo v tujini, a največ se da rešiti z ustrezno terapijo in načinom življenja. Nekateri primeri pa so neozdravljivi. Vsekakor imajo osebe z epilepsijo in njihovi svojci sprva veliko več vprašanj kot odgovorov, zato smo mi tukaj. Ker s tem živimo, lahko svetujemo in si vzajemno pomagamo,« o dolenjski podporni skupini pravi njen pobudnik. Po epidemiji covid-19 je skupina dobila nov zagon za oživitev mesečnih srečanj v živo. Dosegljivi so tudi na Facebook skupini *Epilepsija Dolenjska regija*, ki trenutno šteje 146 članov in s katero dosežejo tudi tiste,

ki jim je pot do dolenjske prestolnice odveč.

Novomeška skupina je v dobrem letu in pol organizirala okoli pet strokovnih srečanj, letošnjega septembra pa bo gostila srečanje vseh petih podpornih skupin matičnega društva. Vse navedeno Vrhovnik in ostali člani skupine opravljajo prostovoljno.

V našem okolju se epilepsije še vedno drži negativna stigma, po njegovih besedah tudi zato, ker se še danes nekatere osebe z epilepsijo bolezi celo sramujejo. Tudi okolico je strah oz. ne ve, kako sploh ukrepati ob epi napadu.

»Po navadi je ljudi samo strah, a ni potrebe. Ko sem šel kot prostovoljec pomagat po avgustovskih poplavah, sem svoji skupini lepo pojasnil, da sem oseba z epilepsijo in da bom mogoče imel napad. Pri tem naj me skušajo dati na desni bok, saj noge in roke kar močno opletajo, naj odstranijo stole ali mizo, da se ne poškodujem. Predvsem pa naj pazijo na glavo, podložijo kakšno blazino ali kakšno jarko. In da bo vse minilo po treh ali petih minutah. Nato naj takoj pokličejo na 112 in ravnajo po njihovih navodilih. Po trdem delu so se mi zahvalili za iskrenost in priznali, da so se naučili nečesa novega.«

Tovrstne osnovne napotke, skupaj z osebnimi podatki, kontaktnimi številkami svojcev in zdravnikov naj osebe z epilepsijo vedno nosijo s seboj. Priporočljivo je tudi pisanje dnevnika in sprotne beleženje epi napadov, tudi dogajanja pred njim. Sogovornik poudari pomen zdravega načina življenja, ukvarjanja s športom, zadostne količine zdravega spanca in izogibanja stresa. Še največ in veliko koristnih nasvetov pa delijo v skupini, kamor vabijo tako osebe z epilepsijo kot njihove svojce.

V Novem mestu deluje pod okriljem slovenskega društva "Liga proti epilepsiji" s sedežem v Ljubljani, območna Skupina za samopomoč oseb z epilepsijo - Dolenjske regije.

Vabimo vse, ki se srečujete z epilepsijo, da se nam pridružite. V skupini si člani izmenjujemo izkušnje in dajemo pozitivno podporo. Srečanja so vsak prvi torek v mesecu, ob 17. uri, v prostorih Krajevne skupnosti Drska Novo mesto, Ulica Slavka Gruma 9, (nad trgovino TUŠ), ali preko spletne aplikacije ZOOM. Trajajo okoli 2 uri.

Vabljeni in dobrodošli vsi, ki jih tematika zanima. Več informacij in takojšen dostop do naše skupine: vodja skupine: Silvester, telefon: 064 250 240 e-pošta skupine: epilepsija.dolenjska@gmail.com Facebook skupina: Epilepsija Dolenjska regija

Več splošnih informacij lahko dobite na društvu: Društvo Liga proti epilepsiji Slovenije Poljanska cesta 14, 1000 Ljubljana EPITEL 01 432 93 93 Spletna stran: www.epilepsija.org e-pošta: epilepsija@epilepsija.org Facebook: Društvo Liga proti epilepsiji Slovenije

Moje ime je Peter.
Imam epilepsijo.

ZA LEPŠI IN VARNEJŠI (DIGITALNI) SVET

Pomlad povezujemo z zeleno barvo in prebujanjem narave in na prvo žogo ne eno ne drugo ni povezano z novomeškim Zavodom Rhea, ki ga je ustanovil programer Eduard Filipas. A le na prvo žogo. Z obnavljanjem starejših računalnikov skupaj s prostovoljci skrbi za bolj zeleno prihodnost, z delitvijo brezplačnih računalnikov in izobraževanjem o odprtokodnih programih pa prebujajo solidarnost.

Poleg rabljenih računalnikov nudijo tudi delavnice oz. izobraževanja o njihovi rabi. Januarja so tri potekale na sedežu OZRK Novo mesto. arhiv OZRK Novo mesto

Vse težje si predstavljamo vsakdan brez računalnikov in pametnih telefonov, da o e-pošti, vrsti aplikacij ipd. niti ne pišemo. In četudi prebiramo opozorila o (ne)varnostih na spletu ali zlorabah naših osebnih podatkov, večinoma pristajamo na nerazumljive pogoje uporabe in se otepamo t. i. odprtokodnih programov.

»Zakaj ne prek Zooma?« je bilo prvo vprašanje za ustanovitelja dobri dve leti starega zavoda, s katerim smo se na njegovo pobudo raje pogovarjali prek videokonferenčnega sistema Arnes VID. »Zato ker omogoča vse, kar omogoča Zoom, tudi ni časovne omejitve. Arnes je zaupanja vredno, slovensko akademsko središče in njihov videokonferenčni sistem je za uporabnike brezplačen. Software oz. program, na katerem imava zdaj spletno konferenco, je namreč prostodostopen in odprtokoden.«

Sogovornik je velik zagovornik operacijskega sistema Linux, saj ta »sloni ravno na tem, da je vse, kar programerji napišemo, ta izvorna koda oz. program, ki je še v tekstovni obliki, tudi javno dostopen. Kako si nekaj naredil, lahko vidijo ostali, se ob tem učijo, mogoče nadgradijo ...« In pogovor hitro zaide k digitalni higieni, ki jo Zavod Rhea na svoji spletni strani zagovarja z besedami: *Ljudje z ravnodušnim odnosom do svoje zasebnosti omogočamo monopol digitalnih gigantov. Alternative obstajajo – na trgu so na voljo cenovno ugodnejši in bolj transparentni sistemi in aplikacije, ki upoštevajo našo zasebnost, vendar z giganti težko tekmujejo za našo pozornost. Potrebna je zgolj nekaj ozavešanja ljudi, ki lahko že s tremi evri na leto spremenijo digitalni svet.*

Sliši se skorajda pravljico, a ne nemogoče. Kar nenadnje dokazuje Filipas in vrsta podobnih somišljenikov iz sorodnih

nevladnih organizacij v državi, združenih v mrežo NVO-VID. Eno takih je nacionalno bolj znano društvo Duh časa, s katerim novomeški zavod tesno sodeluje. Skupaj namreč zbirajo in prenavljajo rabljene računalnike in ostalo računalniško opremo. »Ob menjavi računalnika posameznike in podjetja prosimo, da starih ne zavržejo. Večino namreč lahko obnovimo in jih potem brezplačno predamo ljudem.«

Prek Filipasa je tako prenovljene računalnike prejelo že več kot 50 ljudi na Dolenjskem, med prvimi so se odzvali prošnji novomeške Knjižnice reči, sodelujejo tudi z OZRK Novo mesto idr. A ne gre le za opremo, temveč tudi za prenos znanja. Na računalnike namreč namestijo omenjeni Linux, zato Zavod Rhea izvaja tudi izobraževanja o njegovi rabi.

»Nekatere je sprva mogoče strah Linuxa, a ko pridejo na delavnico, kaj hitro ugotovijo, da so ravno tako sposobni prižgati računalnik, klikati po njem, napisati e-pošto, dokumente, narediti kakšno razpredelnico, brskajo po spletnih straneh ...« našteva in tudi ostale posameznike, šole ali organizacije, ki bi se rade o tem podučile in nenadnje prihranile denar, vabi k sodelovanju.

Če torej potrebujete računalnik, se lahko obrnete na Zavod Rhea na e-naslov info@rhea.si. Poziv vsekakor velja tudi za morebitne donatorje, trenutno so zelo zaželene računalniške miške. Filipas k sodelovanju vabi tudi mlade programerje. »Da bi razširili ekipo prostovoljcev in pomagali še k večjemu številu ljudi. Moram pa tu pohvaliti našo prostovoljko Leo Bogosavljevič, ki skrbi za članke na naši spletni in Facebook strani.«

Na seznamu želja so vsekakor tudi kakšni prostori za lažjo izvedbo delavnic. Mogoče jih bodo lažje pridobili s statutom delovanja v javnem interesu, pri čemer jim trenutno pomaga Regijski NVO center.

Stacionarne računalnike tako za prostovoljce krajevnih uradov novomeškega Rdečega križa kot za njihove socialno šibke uporabnike je priskrbelo društvo Duh časa, s katerim Zavod Rhea tesno sodeluje. Eduard Filipas želi letos računalnike razdeliti še vsaj 200 posameznikom v okviru projekta Računalniki s srcem. arhiv OZRK Novo mesto

**NOVO
MESTO**

**PIŠE PRIHODNOST.
ŽE 659 LET.**

**Drage občanke in občani,
Novo mesto pogumno ustvarja uspešne
zgodbe z navdihom. Iskrene čestitke ob prazniku
Mestne občine Novo mesto!**

Župan Gregor Macedoni s sodelavci

CENTER ZA ALTERNATIVNO REŠEVANJE SPOROV

**OBČANOM PRIJAZNA STORITEV,
S KATERO PODPIRAMO HITRO
IN UČINKOVITO REŠEVANJE
SPOROV TER OHRANJANJE
POZITIVNIH ODNOSOV.**

**Želite svoj spor
rešiti:**

HITRO,

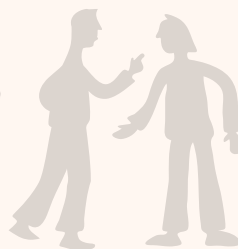
UČINKOVITO,

Z MANJ STROŠKI?

**Vložite
predlog za
brezplačen
začetek
mediacije**

**in poskusite z
mediacijo!**

**POMOČ IN DODATNE INFORMACIJE
pri koordinatorki**

 07 39 39 242

 mediacija@novomesto.si

 www.novomesto.si

Mediacija je prostovoljen, hiter, zaupen in učinkovit način reševanja sporov.

V mediaciji stranki ob pomoči **mediatorja** (nevtralne tretje osebe) poskušata doseči *mirno rešitev spora*.

KRONIKA OBČINSKEGA SVETA

NOVEMBER 2023 – FEBRUAR 2024

USTANOVljena SKUPNA OBČINSKA UPRAVA OBČIN DOLENJSKE IN BELE KRAJINE

Z ustanovitvijo Skupne občinske uprave občin Dolenjske in Bele krajine bo upravo odslej tvorilo devet občin, to so Občina Črnomelj, Občina Metlika, Občina Semič, Občina Škocjan, Občina Šentrupert, Občina Mirna, Občina Mokronog-Trebelno, Občina Straža in Mestna občina Novo mesto, z novim letom pa je iz skupne uprave izstopila Občina Trebnje. Na razširjeno skupno občinsko upravo so se prenesle naloge, ki jih je pred priključitvijo dodatnih občin opravljala Skupna občinska uprava občin Dolenjske.

NOVA GENERACIJA ŠTIPENDISTOV IN NAGRAJENCEV MESTNE OBČINE NOVO MESTO

Mestna občina Novo mesto podeljuje izredne štipendije in enkratne denarne pomoči za izobraževanje v tujini od leta 2016, saj želi podpreti in nagraditi perspektivne mlade v Novem mestu, ki na različnih področjih dosegajo izjemne dosežke. Letos se bosta sedmim štipendistom iz predhodnih let pridružila glasbenica in dijakinja škofijske klasične gimnazije Zoe Heric Zagrljača in Matic Kotnik, dijak novomeške gimnazije, uspešen na številnih področjih. Prejemnica enkratne denarne pomoči za izobraževanje v tujini je Ema Starešinič, študentka na Univerzi umetnosti v Berlinu in na Pravni fakulteti v Ljubljani.

Novomeški svetniki so potrdili nagrade Mestne občine Novo mesto za preteklo leto, med njimi so nagrado Mestne občine Novo mesto podelili prof. dr. Francu Vrečerju za pomembnejše trajne uspehe in prispevek na področju znanstvenoraziskovalne ter inovacijske dejavnosti, Trdinovo nagrado pa prof. Juriju Kobetu za pomembnejše trajne uspehe na področju urbanizma in arhitekture in Bojanu Radoviču za pomembnejše trajne uspehe na področju fotografske umetnosti. Prejemnika grba občine za leto 2023 sta Franci Bratkovič za dolgoletne uspehe na področju gospodarstva ter prispevek k razvoju novomeške občine in celotne regije Jugovzhodne Slovenije ter Društvo

vinogradnikov Trška gora - Novo mesto za dolgoletno uspešno delovanje na področju vinogradniške dejavnosti ter prispevek k turistični promociji območja Trške gore.

SPREMEMBE IZRAČUNA NUSZ IN PODPORA REVOZU

Občinski svet je na 10. redni seji potrdil tudi predlog spremenjenega izračuna nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč (NUSZ) za nepozidana stavbna zemljišča. Z novim ovrednotenjem NUSZ občina načrtno spodbuja lastnike h gradnji na nepozidanih stavbnih zemljiščih ali prodaji zazidljivih stavbnih zemljišč ter spodbuja povečanje interesa za gradnjo na zemljiščih, ki so ji namenjena. Zagotavljanje zadostnih površin za stanovanjsko gradnjo za različne skupine uporabnikov je sicer ena od najpomembnejših nalog lokalne skupnosti, ki jo na novomeški občini spremljajo tudi z aktualno in načrtno gradnjo novih stanovanj. Sprejet je bil tudi amandma župana, ki vsebuje novo nižjo vrednost točke za izračun nadomestila, in sicer za 25 odstotkov kot podporo podjetju Revoz, d. d. Nova nižja vrednost točke bo veljala le za prehodno obdobje, in sicer do 31. 12. 2025, cilj ukrepa pa je podpora novim proizvodnim programom na področju e-mobilnosti in s tem ohranjanje visokotehnološke avtomobilske proizvodnje v Novem mestu. V letih 2024 in 2025 bo ob pripravah na morebiten nov proizvodni program potrebno ohraniti zaposlitve kljub zmanjšanju proizvodnje. S tem Mestna občina Novo mesto aktivno izraža podporo pričakovani največji investiciji v gospodarstvo v zadnjih letih na območju Slovenije.

NADALJEVANJE RAZVOJNE NARAVNANOSTI OBČINE

Svetniki so potrdili tudi novelacijo izvedbenega načrta Trajnostne urbane strategije Novo mesto 2030, v kateri so predvideni prioritetni projekti do leta 2027 in drugi projekti do leta 2030. Več kot polovico obstoječega izvedbenega načrta je Mestna občina Novo mesto že uresničila, z novelacijo pa razširja seznam nadaljnjih projektov

(več kot 40), pomembnih za občino in regionalni razvoj. Novelacija omogoča črpanje sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj za izvajanje strateških ukrepov trajnostnega urbanega razvoja Novega mesta in se usklajuje z aktualnimi operativnimi programi evropske kohezijske politike.

Občinski svet se je seznanil tudi z izvajanjem občinskih strategij do leta 2030, kot so strategija razvoja, strategija razvoja turizma, strategija športa, strategija za Rome, strategija na področju kulture, strategija za mlade, trajnostna urbana strategija, prometna strategija in strategija opremljanja s komunalno infrastrukturo za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode.

POTRJEN POSLOVNI NAČRT KOMUNALE NOVO MESTO ZA LETO 2024

Občinski svet se je seznanil tudi z letošnjim poslovnim načrtom Komunale Novo mesto, ki bo svoje storitve v drugi polovici leta nadgradila z gradbeno enoto in s tem na trgu postala bolj konkurenčna, njihov finančni cilj pa napoveduje tudi pozitiven poslovni izid za leto 2024 s čistimi prihodki iz prodaje v višini dobrih 19 milijonov evrov. Hkrati nameravajo za občane ohraniti obstoječe cene obveznih komunalnih storitev, v tekočem letu pa veliko pozornosti nameniti osveščanju o pravilnem ločevanju odpadkov, kar so predstavili tudi v sprejeti Strategiji ločenega zbiranja odpadkov Komunale Novo mesto. V prihodnje načrtujejo vzpostaviti individualni način zbiranja odpadkov oziroma zbiranje odpadkov v zabojnikih za posamična gospodinjstva, s čimer bodo izločili delež neprimerno odloženih odpadkov iz zabojnikov za mešane komunalne odpadke in povečali delež ločenih odpadkov na 12.550 ton.

POTRDILI PREDLOGE PROSTORSKIH UREDITEV

Občinski svet je obravnaval in potrdil dopolnjen osnutek odloka o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za umeštevitev sistema daljnjskega ogrevanja na lesno biomaso in pripadajoče okoljsko

poročilo za Gozdno gospodarstvo Novo mesto. Slednje namerava umestiti sodobno kotlovnico za proizvodnjo tople vode in električne in toplotne energije na mestu obstoječega rastlinjaka ter načrtuje sistem daljinskega ogrevanja, s katerim se omogoča distribucija toplote za vrtnarijo Gozdnega gospodarstva Novo mesto, Dom starejših občanov Novo mesto, Varstveno delovni center Novo mesto, Osnovno šolo Šmihel, Škofijo Novo mesto, Župnijo Novo mesto, Društveni prostor ZŠAM in individualne stanovanjske stavbe med vrtnarijo in križiščem Smrečnikove s Šmihelom. Svetniki so zaradi novih zakonskih podlag v drugi obravnavi sprejeli spremembe odloka o občinskih cestah, po prvem branju so potrdili dopolnjen osnutek odloka o Občinskem podrobnem prostorskem načrtu Poganci.

PREMOŽENJSKO-PRAVNE ZADEVE

Novomeški občinski svet je podelil status grajenega javnega dobra lokalnega pomena nepremičninam v katastrskih občinah Daljni Vrh, Hrušica, Herinja vas, Stopiče, Šmihel pri Novem mestu, Potov Vrh, Gotna vas in Brusnice, status prenehanja grajenega javnega dobra lokalnega pomena pa nepremičninam v katastrskih občinah Gotna vas, Zagorica, Hrušica, Veliki Podljuben in Ždinja vas. Sprejeli so tudi sklep o občinskem lastništvu nepremičnin v katastrskih občinah Gotna vas, Zagorica, Veliki Podljuben in Hrušica. Soglasje so podali tudi k podelitvi statusa grajenega javnega dobra na devetnajstih parcelah v katastrskih občinah Stranska vas, Ždinja vas, Stopiče, Daljni Vrh, Težka Voda in Novo mesto, sprejeli so še

sklep o prenehanju slednjega statusa v katastrskih občinah Zajčji Vrh, Herinja vas in Šentpeter. Potrdili so ugotovitev javne koristi za namen rekonstrukcije in gradnje površin za pešce ter kolesarje na relaciji Jakčeva ulica–Ragovska ulica–Ragovo in ugotovitev javne koristi ob Ljubljanski cesti, potrdili so tudi sklep, da je Mestna občina Novo mesto lastnica nepremičnine v Herinji vasi.

KADROVSKE ZADEVE

Na področju kadrovskih zadev je občinski svet za predstavnike ustanovitelja v Svet zavoda Osnovne šole Brusnice imenoval Mileno Jaklič, Danila Malnarja in Urško Korasa, v Upravni odbor Fakultete za organizacijske študije Novo mesto pa Katjo Grgič, Darjo Judež in Romana Kapša. Svetniki so podali pozitivno mnenje o Vidi Marolt, kandidatki za ravnateljico Osnovne šole Dragotina Ketteja, in se zaradi sporazumne odpovedi pogodbe o zaposlitvi strinjali z razrešitvijo direktorja Varstveno delovnega centra Novo mesto Mitje Mežika. Zaradi odstopa Boštjana Puclja so za nadomestnega člana predstavnika ustanovitelja v Svet javnega zavoda Dolenjski muzej Novo mesto imenovali Črtomirja Lorberja. Podali so pozitivno mnenje o mag. Dragici Budič, kandidatki za ravnateljico Višje strokovne šole na Šolskem centru Novo mesto za petletno mandatno obdobje, Danila Malnarja pa so razrešili članstva v svetu javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovna šola Brusnice in na njegovo mesto imenovali Verico Tisov Turk. Občinski svet se je seznanil tudi s pridružitvijo svetnika Andreja Kastrevca iz nekdanje svetniške skupine Zveze za Dolenjsko k drugi svetniški skupini.

OSTALI AKTI

Svetniki so sprejeli še spremembe poslovnika Občinskega sveta Mestne občine Novo mesto, potrdili dopolnjen odlok o ureditvi cestnega prometa v prvi in drugi obravnavi ter četrto dopolnitev Načrta razpolaganja z nepremičnim premoženjem Mestne občine Novo mesto za leto 2023 in dopolnitve načrta ravnanja s stvarnim premoženjem občine za leto 2024. Strinjali so se s spremembami odloka o organizaciji in delovnem področju občinske uprave in odloka o izvajanju izbirnih gospodarskih javnih služb dejavnosti systemskega operaterja distribucijskega omrežja in dobave zemeljskega plina tarifnim odjemalcem. Po skrajšanem postopku je občinski svet potrdil spremembe Odloka o ustanovitvi Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Novo mesto, s katerim mu je v upravljanje in imetje prenesel osemnajst stanovanj, in spremembe odloka o oglaševanju na območju občine.

Za natančnejši opis delovanja in poenoteno poimenovanje zavodov na državnem nivoju so uveljavili tudi spremembo imena zavoda iz Posvetovalnica za učence in starše Novo mesto v Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše Novo mesto, dali so tudi soglasje k njihovemu statutu. Zaradi ukinitve Vrta Marjetica na Lešnici in vzpostavitve novega vrta v sklopu Osnovne šole Otočec so svetniki po skrajšanem postopku sprejeli tudi dopolnitve odlokov o ustanovitvi Osnovne šole Otočec in Vrta Ciciban Novo mesto. Potrdili so sklepe o določitvi višine grobnine na novomeških pokopališčih in spremembe odloka o pokopališkem redu, seznanili so se s poročilom o opravljenem nadzoru poslovanja Anton Podbevšek Teatra za leto 2022 in s poročilom o opravljenem nadzoru nad ravnanjem z občinskim stvarnim premoženjem v letu 2022.

Sprejeli so poročilo Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu za leto 2023 in njihov program dela za tekoče leto, v katerem bo vsebinski poudarek na preventivnih akcijah in izobraževanju vseh generacij o pravilnem ravnanju v prometu. Pozitivno mnenje o poročilu in letni program dela je prejel tudi Nadzorni odbor, potrdili so še poročilo o nadzoru v Zavodu Novo mesto v letu 2022 in nadzornem pregledu o porabi sredstev občine v letu 2022. Seznanili so se s priporočili za delovanje predstavnikov ustanovitelja v organih upravljanja javnih zavodov.

Peter Žunič Fabjančič

SLEDIMO SVOJEMU POSLANSTVU

Pogovor z ilustratorko je vodila Mojca Mežik. arhiv SdDBK

V Slavističnem društvu Dolenjske in Bele krajine že uresničujemo letošnje načrte, a se oziramo tudi na lansko bogato prehojeno pot. Naj navedemo samo najpomembnejše dogodke.

Ob mednarodnem dnevu maternega jezika smo organizirali predavanje *Zgodovinski slovarji slovenskega jezika in prvi razlagali slovar – Slovar slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja (SSKJ16, A-D)*, ki ga je za člane društva in širšo javnost pripravila dr. Andreja Legan Ravnikar, skrbi za jezikovno in pravopisno primernost sta bili namenjeni aprilska delavnica Dajmo priložnost slovenščini s predstavitvijo tekmovanja Všeček za slovenščino in lektorska delavnica z Lektorskim društvom Slovenije, ki smo jo izpeljali že tretje leto zapored. Dve naši članici sta konec septembra v Mariboru sodelovali na okroglih mizah na Slovenskem slavističnem kongresu: Mojca Mežik na okrogli mizi o pouku slovenščine za otroke priseljencev, Urška Mehle pa je vodila okroglo mizo o spremembah splošne mature. Dejavnosti na strokovnem področju smo v začetki novembra dopolnili s predstavitvijo knjige dr. Vesne Mikolič *Ali bereš Cankarja?*, ki je izšla pri Slovenski matici.

Uspešno smo zaključili 8. literarni natečaj poezije in kratke proze in ga kot vsako leto pospremili z izidom zbornika ter z zaključno prireditvijo. Slednja je bila na dan Primoža Trubarja, 8. junija 2023, v Knjižnici Mirana Jarca, ki nam gostoljubno nudi prostor tudi za ostale dogodke, pripravljene za javnost. Kljub finančnim težavam, v katerih se je društvo znašlo zaradi zmanjšanega sofinanciranja MONM, nam je z izdatno pomočjo Krke, d. d., Novo mesto uspelo v zbirko Skrita literarna dediščina Dolenjske in Bele krajine dodati peto knjigo. Sredi novembra je izšla pravljična v verzih *Mala Marjetica in gozdni*

mož mladinske pisateljice in pesnice Vide Brest z ilustracijami ilustratorke Mojce Lampe Kajtna in spremno besedo Jožeta Zupana. Literarno-pravljični večer ob izidu slikanice je bil 15. 11. 2023 v Knjižnici Mirana Jarca, kjer je bila na ogled tudi razstava skic in ilustracij, 29. 11. 2023 pa še na OŠ dr. Pavla Lunačka v Šentrupertu. Obe prireditvi so z dramatizacijo pravljične obogatili učenci OŠ Frana Metelka Škocjan pod mentorstvom Tanje Luštek, tudi članice društva.

Tudi letos društvo deluje s polnim zagonom: razpisali smo 9. literarni natečaj poezije in kratke proze, posvečen ljubezni, saj smo ustvarjalce nagovorili z Jenkovo mislijo iz ene od ljubezenskih pesmi, posvečenih Leopoldini Kuraltovi. Izdali bomo zbornik prispevkov, ki ga bodo ustvarjalci in sodelujoči prejeli na zaključni prireditvi že 15. maja 2024 v Knjižnici Mirana Jarca, jeseni pa bomo izdali 6. knjižno izdajo v društveni zbirki Skrita literarna dediščina Dolenjske in Bele krajine, ki bo posvečena Prešernovi muzi Juliji Primic.

Za nami je že prva strokovna prireditev, saj smo v sredo, 21. februarja 2024, tj. ob mednarodnem dnevu maternih jezikov, v Trdinovi čitalnici Knjižnice Mirana Jarca prisluhnili izredno zanimivemu predavanju z naslovom *Zakaj je jezik heiligenkreuškich števnikov zgodnja slovenščina?* prof. dr. Mateja Šeklija z Oddelka za slavistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Dr. Šekli je predstavil svoje ugotovitve o drugem najstarejšem zapisu slovenskega jezika (števniki od 1 do 10 so zapisani v rokopisu iz 12. stoletja), v duhu dneva maternega jezika pa je poudaril, da je bila slovenščina že zgodaj pomemben evropski jezik.

V SdDBK sledimo svojemu poslanstvu, zato si bomo tudi v prihodnje prizadevali uresničevati naše načrte ter tako ohranjali in negovali naš jezik, saj je ključni del naše identitete in kulturne dediščine; kritično pa bomo spremljali tudi novodobne jezikovne pojave in jezikovno politiko.

arhiv društva

Dr. Matej Šekli je odstrl novo poglavje iz zgodovine slovenskega jezika. arhiv SdDBK

PoMP – PODJETNOST ZA MLADE PO DUŠI IN PO LETIH

PoMP je poseben tudi v tem, da v aktivnosti vključujemo ravnatelje in ravnateljice sodelujočih šol. Dolgoletne izkušnje dosedanjih podjetniških mentorjev namreč kažejo, da brez podpore vodstev šol ne more priti do cvetenja programov podjetnosti na šolah.

Projekt PoMP v okviru programa »Izobraževanje – krepitev človeških virov« podpira Norveški finančni mehanizem. Partnerji projekta – Primorski tehnološki park, Razvojni center Novo mesto, Norveška univerza za znanost in tehnologijo NTNU, SAŠA Inkubator, Tehnološki park Ljubljana in Znanstveno-raziskovalno središče Bistra Ptuj – se zavedamo, da je razvoj kompetence podjetnosti ključen za zeleno in trajnostno naravnano prihodnost, ko se bomo državljani Evrope soočali z mnogimi še večjimi izzivi. Z aktivacijo mladih bomo dodali še svoj kamenček v mozaik prizadevanj za bogatejšo, bolj zeleno in trajnostno obarvano prihodnost.

Odkar je Evropska komisija leta 2007 sprejela Lizbonski sporazum, so v evropski šolski sistem začele skozi velika vrata prodirati ne le znanje, pač pa tudi kompetence. Ena ključnih je tudi podjetnostna kompetenca. Evropske države zato podpirajo programe, ki v šolskem sistemu spodbujajo razvoj podjetnostne kompetence tako za šolajočo se mladino kot tudi za učitelje, mentorje in ravnatelje.

pa ga bomo z izmenjavo dobrih praks z norveškim partnerjem, univerzo NTNU iz Trondheima, ki jo zastopa eden vidnejših evropskih strokovnjakov za pouk podjetnosti, prof. Vegard Johansen.

Ena takih spodbud je Norveški finančni mehanizem (Norway Grants – NG). V okviru NG se partnerji v projektu PoMP – Podpora mladim v podjetništvu – osredotočamo na usposabljanje učiteljev, ki lahko z usvojenimi kompetencami samostojno izvajajo programe z mladimi. V okviru projekta je postavljena tudi spletna platforma, ki služi kot povezovalno omrežje za mentorje podjetnosti, tako sodelujoče v projektu kot tudi tiste izven. Projekt PoMP poteka v šolskih letih 2022–2025, zaključili

urbal Makerspace

Pridružite se inovativnemu podjetniškemu okolju!

Urbanmakerspace ponuja:

- izjemno lokacijo v centru Novega mesta,
- nove sodobno opremljene pisarniške prostore,
- pomoč pri razvijanju posla,
- dostop do ostalih storitev Podjetniškega inkubatorja Podbreznik.

NEO MECTO EVROPSKA UNIJA EVROPSKI SKLAD ZA REGIONALNI RAZVOJ razvojni center novo mesto Podjetniški inkubator Podbreznik

LAS DBK Z NOVO STRATEGIJO IN SREDSTVI ZA PODEŽELJE

Lokalna akcijska skupina Dolenjske in Bele krajine (LAS DBK) letos začne svoje tretje programsko obdobje. Z odločbo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) so ji za izvajanje pristopa CLLD odobrena sredstva v višini 4.072 mio EUR. Tudi v tem programskem obdobju bo LAS DBK izvajal projekte s pomočjo sofinanciranja iz dveh strukturnih skladov – Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR).

arhiv društva

Strategija LAS DBK 2021–2027 predvideva razvoj podeželja na petih prednostnih področjih – razvoj zelene ekonomije z diverzifikacijo kmetijskih gospodarstev; razvoj lokalnega podjetništva v smeri povezovanja, digitalizacije, socialne ekonomije in podeželskega turizma; vlaganje v manjšo infrastrukturo in storitve/dejavnosti za krepitev življenja

prebivalcev na podeželju; naložbe in storitve za varstvo naravne in kulturne dediščine in programi z manjšimi naložbami za spodbujanje socialne vključujoče in solidarne družbe.

Novo obdobje prinaša nove izzive/spremembe pri izvajanju pristopa CLLD. Te so predvsem v smeri poenostavitve izvajanja. Predvidena sta različna tipa projektov (investicijski, neinvesticijski), uvedba pavšalnih stroškov, predplačil, DDV kot upravičen strošek. Vse s ciljem približati program tistim, ki jim je namenjen. Razvojni center Novo mesto še vedno ostaja vodilni partner LAS Dolenjske in Bele krajine, kar predstavlja prednost, saj je mogoče vse informacije in pomoč pri razvoju projektnih idej dobiti na enem mestu.

Pristop CLLD je priložnost tudi za prijavitelje z območja MO Novo mesto. Že v času izdelave strategije smo prejeli predloge krajevnih skupnosti za urejanje manjše infrastrukture. Kljub manjši vrednosti lahko projekti CLLD s svojo vsebino nadgradijo in s tem pomembno vplivajo na uspešnost večjih naložbenih projektov. MO Novo mesto namerava v tem obdobju med drugimi realizirati dva večja projekta – izgradnjo novomeške tržnice in prenovo Narodnega doma. Oba projekta lahko navežemo na cilje strategije, in sicer z organizacijo ponudnikov za skupen nastop na trgu (v preteklosti že razviti projekti certificiranja v okviru Dobrot Dolenjske, izobraževanja in mreženja ponudnikov v projektu Kooperativno kmetijstvo). V prenovljenem Narodnem domu pa bodo svoj prostor našla društva; ta so v preteklosti že podpisala dogovor o sodelovanju pri razvoju vsebin, povezanih s socialnimi inovacijami, kulturnimi in kreativnimi industrijami.

Razpis za sofinanciranje iz sredstev CLLD bo objavljen v drugi polovici leta 2024. Pred tem je treba storiti še marsikaj, predvsem v smeri digitalizacije izvajanja programa, doreči razpisne pogoje, postopke in vsebino vloge, izdelati merila za izbor projektov, oblikovati ocenjevalno komisijo.

Vse informacije bomo sproti objavljali na naši spletni strani www.las-dbk.si, na kateri je objavljena tudi Strategija LAS DBK 2027.

								NOVO MESTO	OBRIS GREBENOV	PALICA Z ZAREZAMI, ROŠ	PLAST CELIC NA POVRŠINI KOŽE ALI SLUŽNICE, POVRHNJICA	PRIPRAVA ZA MERJENJE TLAKA	DOBA	
								TEŽAK TOVOR, TEŽA						
								KDOR ROPA, PLENILEC						
								IME DVEH REK V RUSIJI						
								SEVERNO-ATLANTSKA ZVEZA					SLOVENSKI IGRALEC (BORIS)	
								DIVJA MAČKA, KUGUAR						
SESTAVIL: PETER UDIR	PRIPRAVA IZ MEHKEJŠE TKANINE ZA NANAŠANJE PUDRA	VOJAŠKI ČIN V MORNARICI, ZA STOPNJO NIŽJI OD ADMIRALA	JAVOR (lat.)	NIKO TOŠ	ETUI, FUTERAL	NAŠ NEKD. ROKOMETAŠ (IZTOK)				PRODUKT GOZDOV				
													NUJNOST, POTREBA	
ENERGIJA, KI JO LAHKO SPREJME ALI ODDA ATOM, MOLEKULA						ZDRAVILNA TRAVNIŠKA RASTLINA						TOMAŽ TERČEK		
														KROŽIŠČE
ŠPANSKA FILMSKA IGRALKA (ABRIL)						RISINJA				SEČNINA, UREJA				
														ZNAMENITA MILANSKA GALERIJA
SLOVENSKI PESNIK IN PUBLICIST (MERMOLJA)				KIHLJAJ						NEKD. ŠVED. TENISAČ (BORG)				
														NAČRTOVALKA
SITEN, NEZADOVOLJEN ČLOVEK						NAJVIŠJI ŽENSKI ALI DEŠKI GLAS							PODREŠETINA	
														NAŠEMLJENEC, ŠEMA
KEMIJSKI SIMBOL ZA TANTAL			AM. GENETIK (GEORGE W.)									SPREMLJEVALEC OGNJA		
														PRODAJALEC KRUHA
OAZA V SREDNJI ALŽIRIJI						ANESTEZIJA, OMAMA								
														NEKD. IT. MOTOCIKLIST (VALENTINO)
SLABŠALNI IZRAZ ZA ITALIJANA													ČRT ŠKODLAR	
														SL. STRIPAR (MUSTER)
FR. DEPARTMA, IMENOVAN PO ISTOIMENSKI REKI				VINO RDEČKASTE BARVE						UMAKNITEV				
														ŠKRAT V GERM. MIT.
SPAČENE POTEZE OBRAZA, ZMRDEK						NAGNJENA PLOSKEV STREHE								
														URANJEK, ROMAN
VISOKA TROPSKA TRAVA, PREHRANA PANDE														
														GLEDALEC, NAJET ZA PLOSKANJE, PLOSKAČ
ITALIJANSKO MESTO V REGIJI LAZIO														
														ČRNA CELINA

ABT - nemški skladatelj (Franz); **ADRAR** - oaza v srednji Alžiriji; **BEADLE** - am. genetik (George W.); **DVINA** - ime dveh rek v Rusiji; **IZČINEK** - podrešetina;

Geslo pošljite na naslov MO Novo mesto, Seidlova cesta 1, 8000 Novo mesto, s pripisom Križanka. Geslo križanke, svoje ime in priimek ter naslov prebivališča lahko pošljete tudi po elektronski pošti na kabinet@novomesto.si. Upoštevali bomo vse pravilne rešitve, ki bodo prispele do 5. maja 2024, in med njimi izžrebali 10 nagrajencev, ki bodo prejeli priložnostna darila.

Avtor križanke: Peter Udir, foto: Peter Žunič Fabjančič

Ime in priimek:

Naslov:

Iskano geslo:

Imaš ideje za Novo mesto?

PREDLAGAJ, SODELUJ, GLASUJ.

Med 21. marcem in 23. aprilom
predlagajte projekte
za izvedbo.

Med 5. in 19. junijem
glasujte za
predlagane projekte.

Do konca leta 2025
spremljajte izvedbo
izglasovanih projektov.

Mestna občina Novo mesto uvaja participativni proračun, ki občanom omogoča, da neposredno predlagate in glasujete za izvedbo projektov, ki bodo še izboljšali kakovost življenja v naši občini.

V letu 2025 bomo za izvedbo teh projektov namenili 100.000 EUR, ki bodo enakomerno porazdeljeni med območja mestnih in primestnih krajevnih skupnosti.